

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Manželství versus registrované partnerství v České republice

Bakalářská práce

2023

Viktorie Fedáková

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Viktorie Fedáková**
Osobní číslo: **H20465**
Studijní program: **B0288A250002 Humanitní studia**
Specializace: **Humanitní studia – Specializace v pedagogických vědách**
Téma práce: **Manželství versus registrované partnerství v České republice**
Zadávací katedra: **Katedra věd o výchově**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je popsat manželství a registrované partnerství a poukázat na nejdůležitější rozdíly v těchto formách homosexuálních soužití. V první části práce bude vymezena základní terminologie, vývoj dané problematiky, právní rámec a na závěr bude přiblížena situace v některých vybraných zemích. Druhá část práce bude tvořena komparací pohledů odborné veřejnosti na danou problematiku.

Rozsah pracovní zprávy:
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BUREŠOVÁ, Kateřina. 2020. Rodičovství a partnerství gayů a leseb v českém právu. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v. v. i. ISBN 978-80-7330-371-6.
ESKRIDGE, William N. a Darren R. SPEDALE. Gay marriage: for better or for worse?: what we've learned from the evidence. Oxford: Oxford University Press, 2006. ISBN 978-0-19-532697-0.
HRUŠÁKOVÁ, Milana. Zákon o rodině: Zákon o registrovaném partnerství : komentář. 4. vyd. Praha: C.H. Beck, 2009. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-061-4.
NEDBÁLKOVÁ, Kateřina. Matky kuráže: lesbické rodiny v pozdně moderní společnosti. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) ve spolupráci s Masarykovou univerzitou, 2011. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-041-4.
SEIDL, Jan. Od žaláře k oltáři: emancipace homosexuality v českých zemích od roku 1867 do současnosti. 1. vyd. Brno: Host, 2012, 456 s. ISBN 978-80-7294-585-6.
SOBOTKOVÁ, Irena. Psychologie rodiny. 3. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0217-2.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Lucie Hájková**
Katedra věd o výchově

Datum zadání bakalářské práce: **2. května 2022**
Termín odevzdání bakalářské práce: **2. května 2023**

doc. Mgr. Jiří Kubeš, Ph.D. v.r.
děkan

Ing. Jaroslav Myslivec, Ph.D. v.r.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 1. května 2022

Prohlašuji:

Práci s názvem Manželství versus registrované partnerství v České republice jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30.3.2023

Viktorie Fedáková v.r.

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí bakalářské práce Mgr. Lucii Hájkové za odborné vedení, cenné rady, podporu a trpělivost při zpracování mé bakalářské práce. Děkuji také mé rodině a přátelům, kteří mi byli podporou po celou dobu mého studia.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá manželstvím, registrovaným partnerstvím a především nejdůležitějšími rozdíly v těchto formách homosexuálních soužití. První část práce vymezuje základní terminologii, vývoj dané problematiky, právní rámec a na závěr přibližuje situaci v některých vybraných zemích. Druhou část práce tvoří komparace pohledů odborné veřejnosti na danou problematiku.

KLÍČOVÁ SLOVA

stejnopohlavní manželství, registrované partnerství, homosexualita, zákon, zrovnoprávnění

TITLE

Marriage versus registered partnership in the Czech Republic

ANNOTATION

The bachelor thesis deals with marriage, registered partnership and especially the most important differences in these forms of homosexual relationships. The first part of the thesis defines the basic terminology, the development of the issue, the legal framework and finally outlines the situation in some selected countries. The second part of the thesis consist of a comparison of the views of experts on the issue.

KEYWORDS

same-sex marriage, registered partnership, homosexuality, law, equalization

Obsah

ÚVOD	9
1 Historický kontext	10
1.1 Homosexualita v Československu.....	10
2 Soužití.....	12
2.1 Konkubinátní (nesezdané) soužití	12
2.2 Manželství.....	13
2.2.1 Zákonné překážky manželství	13
2.2.2 Vznik manželství	13
2.2.3 Práva a povinnosti manželů	14
2.2.4 Vyživovací povinnost.....	14
2.2.5 Poměry k nezletilým nesevěprávným dětem	14
2.2.6 Zánik manželství a rozvod manželství.....	15
2.3 Registrované partnerství.....	15
2.3.1 Zákonné překážky registrovaného partnerství	16
2.3.2 Vznik registrovaného partnerství.....	16
2.3.3 Práva a povinnosti registrovaných partnerů.....	16
2.3.4 Vyživovací povinnost.....	17
2.3.5 Poměry k nezletilým nesevěprávným dětem	17
2.3.6 Zánik a zrušení registrovaného partnerství.....	18
3 Vývoj právní úpravy registrovaného partnerství v České republice	19
3.1 Návrh zákona z roku 1997	19
3.2 Návrh zákona z roku 1999	19
3.3 Návrh zákona z roku 2001	20
3.4 Návrh zákona z roku 2004	21
3.5 Návrh zákona z roku 2005	22
4 Zákon o registrovaném partnerství.....	23
5 Přiblížení situace v některých vybraných státech.....	24
5.1 Nizozemsko.....	24
5.2 USA.....	24
5.3 Slovinsko.....	25
5.4 Itálie.....	26
5.5 Rakousko.....	27
6 Pohledy odborné veřejnosti	28
6.1 Pohledy psychologů	28

6.2	Pohledy sociologů	30
6.3	Pohledy filozofů	32
6.4	Pohledy právníků	34
6.5	Pohledy politiků	36
6.6	Pohledy teologů.....	39
6.7	Shrnutí	41
ZÁVĚR		43
POUŽITÁ LITERATURA.....		44
INTERNETOVÉ ZDROJE.....		45

ÚVOD

Bakalářská práce s názvem „Manželství versus registrované partnerství v České republice“ se zabývá manželstvím, registrovaným partnerstvím a především nejdůležitějšími rozdíly v těchto formách soužití. Toto téma jsem si vybrala z důvodu aktuálnosti, jelikož by podle mého názoru mělo být v České republice uzákoněno manželství osob stejného pohlaví. Diskuse o uzákonění stejnopohlavních sňatků se v České republice vedou již několik let. Řada jedinců odmítajících homosexuální manželství zastává názor, že by stejnopohlavním párům mělo stačit registrované partnerství. Manželství je pro ně exkluzivním svazkem pouze muže a ženy. Mezi oběma institucemi ale existuje více než 100 rozdílů. Registrovaní partneři si nemohou společně osvojit nebo přiosvojit dítě druhého partnera, nevzniká jim na rozdíl od manželství společné jmění ani společné nájemní právo, při smrti jednoho z partnerů nemá pozůstalý nárok na vdovský a vdovecký důchod atd.

Teoretická část je rozdělena do pěti kapitol. Nejprve je nastíněn historický kontext, dále je stručně představena první právní forma soužití, a to nesezdané soužití. Manželství a registrované partnerství teoretická část popisuje již podrobněji. Následuje vývoj právní úpravy registrovaného partnerství, a to od prvního návrhu zákona z roku 1997 až po návrh z roku 2005, který se stal zákonem o registrovaném partnerství. Zbývá teoretická část obsahuje přiblížení situace ve vybraných evropských zemích. V Nizozemsku, kde mohou homosexuálové uzavírat manželství od roku 2001, Spojených státech amerických, Slovinsku, Rakousku a Itálii, která stejnopohlavní sňatky stále neumožňuje.

Druhou část práce tvoří pohledy odborné veřejnosti na danou problematiku. Jaký názor na zavedení manželství osob stejného pohlaví zastávají psychologové, sociologové, filozofové, teologové, právníci a politici. Zda by umožnili homosexuálním párům uzavřít manželství či nikoliv, nebo co pro ně například znamená instituce manželství.

1 Historický kontext

Svazky osob stejného pohlaví se v historii objevovaly v různých formách, a to od Ameriky až po Asii. Například již v Mezopotámii měly stejné církevní požehnání jako sňatek muže a ženy, i když pod jiným názvem. Slovo *manželství* pro homosexuální svazky používal již starověký Řím, dokonce i císaři si zde brali muže. Ačkoli byla tato praxe později zakázána, stejnopohlavní svazky přežily. Pravoslavná církev umožňovala dvěma mužům zvláštní obřad *sbratření* a z 11. století dokonce existují důkazy o svatbě dvou mužů, která se konala ve španělské venkovské kapli.¹

Rovnost homosexuální a heterosexuální orientace není z pohledu legislativy vůbec běžná. V zemích fundamentalistického islámského práva je mužský homosexuální styk označován za hrdelní zločin.² Smrtí se tak homosexualita trestá například v Íránu, Saudské Arábii, Jemenu, Mauritanii a v části Nigérie. V Barmě nebo Kuvajtu může homosexuální orientace vést až k několika letům vězení. V Malajsii hrozí homosexuálům dvacetiletý trest odnětí svobody, v Bangladéši dokonce doživotí. Jsou ale i země, ve kterých homosexualita trestným činem nikdy nebyla. Patří mezi ně například Jižní Korea, Vietnam, Tchaj-wan nebo Polsko.³

Homosexuální orientace byla z Mezinárodního seznamu duševních chorob vyškrtuta Světovou zdravotnickou organizací až 17. května 1990. Neexistuje totiž žádný důkaz, že by homosexualita byla duševní nemocí. Sexuální orientaci člověka totiž není možné změnit.⁴

1.1 Homosexualita v Československu

V roce 1961 byla trestním zákonem č. 140/1961 Sb. v Československu zrušena trestnost homosexuálních vztahů.⁵ Tím se Československo stalo jednou z nejvyspělejších zemí světa. I díky snaze sexuologů se to podařilo dříve než v převážné části evropských zemí. Přetrvával však § 244 trestního zákona, který kriminalizoval pohlavní styk s osobou stejného pohlaví, pokud se jednalo o osobu mladší 18 let či styk za úplatek, kterým v očích zákona mohlo být

¹ BARVÍNKOVÁ, Marie. Dějiny manželství jsou plné překvapení. In: *Jsme fér* [online]. 27. 4. 2017 [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: https://www.jsmefer.cz/dejiny_manzelstvi.

² ŠULOVÁ, Lenka, Tomáš FAIT a Petr WEISS. *Výchova k sexuálně reprodukčnímu zdraví*. Praha: Maxdorf, 2011. ISBN 978-80-7345-238-4, s. 193-194

³ Přehledně: Ve kterých zemích je homosexualita stále trestná? In: *Česká justice* [online]. 3.12.2022 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2022/12/prehledne-ve-kterych-zemich-je-homosexualita-stale-trestna/>.

⁴ TOMAN, Hynek. Před 30 lety přestala být homosexualita nemoc. Proč to trvalo tak dlouho? In: *Prague Pride* [online]. 16. květen 2020 [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.praguepride.cz/cs/cteni-a-foto/clanky/1103-pred-30-lety-prestala-byt-homosexualita-nemoc>.

⁵ HIML, Pavel, Jan SEIDL a Franz SCHINDLER, ed. *"Miluji tvory svého pohlaví": homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí*. Praha: Argo, 2013. Každodenní život., sv. 56. ISBN 978-80-257-0876-7, s. 454

i pozvání na večeri.⁶ Dne 1. července 1990 došlo k vypuštění celého § 244 trestního zákona.⁷ V roce 2000 byl novelizován § 241 trestního zákona, který nově definoval možnost znásilnění i mezi osobami stejného pohlaví. Dle starší verze mohla být znásilněna pouze žena.⁸ 1. července 2006 bylo v České republice zákonem č. 115/2006 Sb. zlegalizováno registrované partnerství.⁹ Manželství osob stejného pohlaví však Česká republika stále uzavřít neumožňuje.

⁶ ŠULOVÁ, Lenka, Tomáš FAIT a Petr WEISS. *Výchova k sexuální reprodukčnímu zdraví*. Praha: Maxdorf, 2011, s. 193

⁷ SEIDL, Jan. *Od žaláře k oltáři: emancipace homosexuality v českých zemích od roku 1867 do současnosti*. Brno: Host, 2012. ISBN 978-80-7294-585-6, s. 324

⁸ ŠULOVÁ, Lenka, Tomáš FAIT a Petr WEISS. *Výchova k sexuální reprodukčnímu zdraví*. Praha: Maxdorf, 2011, s. 193

⁹ HIML, Pavel, Jan SEIDL a Franz SCHINDLER, ed. *"Miluji tvory svého pohlaví": homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí*. Praha: Argo, 2013. Každodenní život., sv. 56, s. 463

2 Soužití

Trvalé soužití dvou osob lze z hlediska vzájemných práv a povinností rozdělit do tří, v mnoha ohledech rozdílných právních forem. První formou je konkubinát, neboli neformální soužití. Jde o vztah druha a družky, stejně tak druha a druha či družky a družky. Druhou formu představuje registrované partnerství, které je výrazem pro formalizovaný svazek dvou mužů nebo dvou žen. Poslední a nejvíce chráněnou formou soužití je manželství, svazek muže a ženy.¹⁰

2.1 Konkubinátní (nesezdané) soužití

Nesezdané soužití je celosvětovým fenoménem, ačkoli ještě nedávno ho společnost považovala za spíše negativní společenský jev. Nyní ho široce uznává, dokonce některé zahraniční úpravy mu poskytují právní ochranu analogickou manželství. U laické veřejnosti i v odborné literatuře se také můžeme setkat s pojmem partnerské soužití, faktické manželství, kohabítace, manželství na zkoušku a dříve také konkubinát.¹¹

Jedinci žijící v konkubinátu tvoří určité socioekonomické společenství, které však postrádá trvalý charakter. S tím korespondují i pravidla, která upravují vztahy po skončení soužití z důvodu úmrtí jedné ze společně žijících osob. V oblasti nájemního bydlení pozůstalý druh či družka nemají nárok na zákonný přechod nájmu, záleží na samotném pronajímateli, jestli této osobě přechod nájmu umožní či ne.¹²

Za nejčastější právní vztah, který vzniká mezi partnery žijícími ve společné domácnosti, se považuje spoluvlastnictví. Partneri si většinou pořizují věci společně, tedy ze společných financí. Podíly obou jsou stejné, pokud se spoluvlastníci nedohodnou na jiném podílu.¹³ Nesezdaní druhové či družky patří do druhé dědické třídy, pokud již dědictví nebylo odděleno v první dědické třídě dítětem zůstavitele či zůstavitelky.¹⁴ Dědí se v případě, že spolu druh či družka a zemřelý či zemřelá tvořili společnou domácnost, byli na sebe odkázáni výživou a žili spolu nejméně jeden rok před jeho/její smrtí.¹⁵

¹⁰ BUREŠOVÁ, Kateřina. *Rodičovství a partnerství gayů a leseb v českém právu*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2020. ISBN 978-80-7330-371-6, s. 53

¹¹ HRUŠÁKOVÁ, Milana, Zdeňka KRÁLÍČKOVÁ a Lenka WESTPHALOVÁ. *Rodinné právo*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-644-9, s. 139-140

¹² BUREŠOVÁ, Kateřina. *Rodičovství a partnerství gayů a leseb v českém právu*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2020, s. 54

¹³ FRANCOVÁ, Marie a Jana DVOŘÁKOVÁ ZÁVODSKÁ. *Rozvody, rozchody a zánik partnerství*. 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7598-120-2, s. 108

¹⁴ Osoba, která pořizuje závěť a po které se dědí.

¹⁵ BUREŠOVÁ, Kateřina. *Rodičovství a partnerství gayů a leseb v českém právu*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2020, s. 54-55

Po nesezdaných osobách se požaduje, aby učinily souhlasné prohlášení před orgánem matriky či soudu o tom, kdo je otcem očekávaného či již narozeného dítěte. V tom se odlišují od manželů, u kterých je za otce dítěte automaticky považován manžel matky. Pokud není matka dítěte provdána za otce dítěte, poskytuje jí otec dítěte výživu v délce trvání dvou let od narození dítěte a podílí se na úhradě výdajů spojených s těhotenstvím a porodem.¹⁶

2.2 Manželství

Právní a společenská norma manželství jako soužití muže a ženy provází lidstvo po celou jeho kulturní historii. Během historie tohoto institutu se jeho podoba měnila, práva muže a ženy byla chápána a chráněna odlišně.¹⁷

Zákonná definice manželství popisuje manželství jako trvalý svazek muže a ženy vzniklý způsobem stanoveným zákonem. Mezi jeho hlavní účely patří založení rodiny, řádná výchova dětí a vzájemná podpora a pomoc.¹⁸

2.2.1 Zákonné překážky manželství

Zákon umožňuje uzavřít manželství každému, komu v tom nebrání zákonná překážka. První zákonnou překážku představuje nezletilost a nesvéprávnost. Za sňatečný věk se považuje dovršení věku osmnácti let a výjimečně šestnácti let, pokud bylo snoubenci soudem povoleno uzavřít manželství nebo mu byla přiznána svéprávnost.¹⁹ Další překážkou je existence jiného manželství, jestliže bylo uzavřeno platně a trvalo v době uzavření nového sňatku. Nutno zmínit i překážku příbuzenství a osvojení.²⁰

2.2.2 Vznik manželství

Manželství vzniká na základě svobodného a úplného souhlasného projevu vůle snoubenců, že spolu uzavírají sňatek. Manželství je uzavřeno i v případě, že nevěsta a ženich projeví svoji vůli vstoupit do manželství jiným způsobem než slovy. Může se jednat například o nějaký rituál typický pro určitou církev.²¹ Manželství lze z výjimečných důvodů uzavřít prostřednictvím

¹⁶ FRANCOVÁ, Marie a Jana DVOŘÁKOVÁ ZÁVODSKÁ. *Rozvody, rozchody a zánik partnerství*. 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018, s. 113

¹⁷ FRANCOVÁ, Marie a Jana DVOŘÁKOVÁ ZÁVODSKÁ. *Rozvody, rozchody a zánik partnerství*. 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018, s. XV

¹⁸ ŠÍNOVÁ, Renáta a Ondřej ŠMÍD. *Manželství*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. ISBN 978-80-7502-046-8, s. 19

¹⁹ HRUŠÁKOVÁ, Milana, Zdeňka KRÁLÍČKOVÁ a Lenka WESTPHALOVÁ. *Rodinné právo*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 49

²⁰ ŠÍNOVÁ, Renáta a Ondřej ŠMÍD. *Manželství*. Praha: Leges, 2014. Teoretik, s. 79-80

²¹ HRUŠÁKOVÁ, Milana, Zdeňka KRÁLÍČKOVÁ a Lenka WESTPHALOVÁ. *Rodinné právo*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 50

zmocněnce, pro kterého je výslovně stanovena písemná forma plné moci. Zmocněnec může zastupovat pouze jednoho z manželů.²²

Snoubenci mají povinnost prohlásit, jaké příjmení budou po uzavření sňatku užívat. Nejčastější variantou bývá zvolení mužova příjmení za společné.²³

2.2.3 Práva a povinnosti manželů

„Manželé si jsou navzájem povinni úctou, jsou povinni žít spolu, být si věrni, vzájemně respektovat svou důstojnost, podporovat se, udržovat rodinné společenství, vytvářet zdravé rodinné prostředí a společně pečovat o děti.“²⁴

Manželé se mohou vzájemně zastupovat v běžných záležitostech. Plná moc není zapotřebí, jelikož zastoupení vzniká automaticky.²⁵ Okamžikem uzavření sňatku vzniká manželům společné jmění. Vytváří se především tím, že si do něj manželé pořizují různé druhy věcí. Jedná se o majetkové společenství, které tvoří některé vymezené části majetku a některé dluhy manželů.²⁶

2.2.4 Vyživovací povinnost

Manželé mají vzájemnou vyživovací povinnost. Jejím cílem je dosažení v podstatě stejné hmotné a kulturní úrovně obou manželů.²⁷ Jestliže jeden z manželů tuto povinnost neplní, určí soud její rozsah na základě návrhu druhého manžela s přihlédnutím k péči o společnou domácnost.²⁸

2.2.5 Poměry k nezletilým nesvéprávným dětem

Společnými osvojiteli se mohou stát pouze manželé. Jestliže mají být manželé společnými osvojiteli, podávají návrh na osvojení společně. Není ovšem vyloučené, aby se osvojitelem stal pouze jeden z manželů. Proč žádost nepodávají oba manželé společně, bude soud zjišťovat. Měly by být uvedeny důvody druhého manžela, který se k žádosti nepřipojil, včetně jeho postoje k záměru svého manžela osvojit dítě.²⁹

²² NOVOTNÝ, Petr, Jitka IVIČIČOVÁ, Ivana SYRŮČKOVÁ a Pavlína VONDRÁČKOVÁ. *Nový občanský zákoník*. Praha: Grada, 2014. Právo pro každého. ISBN 978-80-247-5167-2, s. 17

²³ ŠÍNOVÁ, Renáta a Ondřej ŠMÍD. *Manželství*. Praha: Leges, 2014. Teoretik, s. 97

²⁴ § 687 zákona č. 89/2012 Sb.

²⁵ HRUŠÁKOVÁ, Milana, Zdeňka KRÁLÍČKOVÁ a Lenka WESTPHALOVÁ. *Rodinné právo*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 67

²⁶ ŠÍNOVÁ, Renáta a Ondřej ŠMÍD. *Manželství*. Praha: Leges, 2014. Teoretik, s. 154

²⁷ § 697 zákona č. 89/2012 Sb.

²⁸ FRANCOVÁ, Marie a Jana DVOŘÁKOVÁ ZÁVODSKÁ. *Rozvody, rozchody a zánik partnerství*. 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018, s. 39

²⁹ NOVOTNÝ, Petr, Jitka IVIČIČOVÁ, Ivana SYRŮČKOVÁ a Pavlína VONDRÁČKOVÁ. *Nový občanský zákoník*. Praha: Grada, 2014. Právo pro každého, s. 117

„Dítě, které bylo společně osvojeno manžely, nebo manželem svého rodiče, má postavení společného dítěte manželů. Osvojitelé mají rodičovskou zodpovědnost.“³⁰

2.2.6 Zánik manželství a rozvod manželství

Manželství zaniká smrtí jednoho nebo obou z manželů, prohlášením za mrtvého nebo změnou pohlaví.³¹ Pokud byl člověk prohlášen za mrtvého, nelze vyloučit skutečnost, že zemřel, anebo je ještě naživu. Dojde-li ke zjištění, že je naživu, k prohlášení za mrtvého se nepřihlíží. Manželství však v této situaci nelze obnovit.³²

Rozvod je jedinou možností, jak zrušit manželství za života obou manželů.³³ Manželství je možné rozvést, pokud je soužití manželů rozvráceno hlubokým, trvalým a nenapravitelným způsobem a jeho obnovení nelze očekávat.³⁴ V České republice si manželé mohou vybrat mezi dvěma způsoby rozvodu manželství. Na výběr je rozvod bez zjišťování příčin rozvratu (rozvod dohodou nebo nesporný rozvod), a rozvod se zjišťováním příčin rozvratu (sporný rozvod).³⁵

2.3 Registrované partnerství

Dnem 1. července 2006 nabyl účinnosti zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, který do našeho právního řádu zavedl moderní institut registrovaného partnerství.³⁶ Tato právní norma umožňuje stejnopohlavním párům založit soužití, které má zákonem stanovenou formu a přesně určený rozsah práv a povinností. Do doby přijetí zákona nebyly partnerské svazky homosexuálních párů právně upraveny, což tyto páry vnímaly jako rozpor se zásadami osobní svobody a rovnosti a diskriminaci na základě pohlaví.³⁷

„Registrované partnerství je trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví vzniklé způsobem stanoveným zákonem. Partnerem se rozumí osoba, která uzavřela partnerství.“³⁸

³⁰ § 832 zákona č. 89/2012 Sb.

³¹ ŠMÍD, Ondřej a Renáta ŠÍNOVÁ. *Rozvod manželství*. Praha: Leges, 2013. Teoretik. ISBN 978-80-87576-66-3, s. 16

³² § 76 zákona č. 89/2012 Sb.

³³ ŠMÍD, Ondřej a Renáta ŠÍNOVÁ. *Rozvod manželství*. Praha: Leges, 2013. Teoretik, s. 39

³⁴ § 755 zákona č. 89/2012 Sb.

³⁵ MENCNEROVÁ, Kateřina. *Rozvod manželství*. V Praze: C.H. Beck, 2020. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-796-5, s. 17

³⁶ FRANCOVÁ, Marie a Jana DVOŘÁKOVÁ ZÁVODSKÁ. *Rozvody, rozchody a zánik partnerství*. 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018, s. 115-116

³⁷ NOVOTNÝ, Petr, Jitka IVIČIČOVÁ, Ivana SYRŮČKOVÁ a Pavlína VONDRÁČKOVÁ. *Nový občanský zákoník*. Praha: Grada, 2014, s. 40

³⁸ § 1 zákona č. 115/2006 Sb.

2.3.1 Zákonné překážky registrovaného partnerství

Do partnerství mohou ze zákona vstoupit pouze dvě osoby stejného pohlaví, nikoliv osoby rozdílného pohlaví.³⁹ Alespoň jedna z osob vstupujících do partnerství, na rozdíl od manželství, musí být státním občanem České republiky. Dále partnerství nemohou uzavřít osoby navzájem příbuzné v linii přímé a sourozenci, osoba, která dosud nedosáhla věku 18 let, má omezenou svéprávnost v této oblasti nebo osoba, která již dříve vstoupila do manželství, partnerství nebo analogického svazku v zahraničí a tento svazek dosud trvá.⁴⁰

2.3.2 Vznik registrovaného partnerství

Registrované partnerství vzniká obdobně jako manželství, tedy formou svobodného a úplného prohlášení těchto osob o tom, že spolu vstupují do partnerství.⁴¹ Prohlášení se provádí před matrikářem a musí být učiněno každým z partnerů osobně, jinak by pozbývalo na platnosti. Zastoupení na základě plné moci zákon neumožňuje.⁴²

Do knihy partnerství, spravované matričním úřadem, se kromě uzavření registrovaného partnerství zapisuje také změna příjmení partnerů. Ke změně příjmení na společné na rozdíl od manželství nedojde automaticky uzavřením partnerství, ale lze o ni příslušný matriční úřad požádat.⁴³ Na partnerství se pohlíží jako na ze zákona vážný důvod pro povolení změny příjmení fyzické osoby.⁴⁴

2.3.3 Práva a povinnosti registrovaných partnerů

*„Partneři mají v partnerství stejné povinnosti a stejná práva. O záležitostech partnerského soužití rozhodují oba partneři společně. Nedohodnou-li se v podstatných věcech, rozhodne na návrh některého z nich soud.“*⁴⁵ Je zajímavé, že na rozdíl od manželů spolu partneři nemusí žít a být si věrni. Partnerům je umožněno vzájemně se zastupovat v běžných záležitostech

³⁹ HRUŠÁKOVÁ, Milana, Zdeňka KRÁLÍČKOVÁ a Lenka WESTPHALOVÁ. *Rodinné právo*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017, s. 130

⁴⁰ NOVOTNÝ, Petr, Jitka IVIČIČOVÁ, Ivana SYRŮČKOVÁ a Pavlína VONDRÁČKOVÁ. *Nový občanský zákoník*. Praha: Grada, 2014, s. 41

⁴¹ HRUŠÁKOVÁ, Milana a Zdeňka KRÁLÍČKOVÁ. *České rodinné právo*. 3., přeprac. a dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. Edice učebnice Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 376. ISBN 80-7239-192-5, s. 149

⁴² NOVOTNÝ, Petr, Jitka IVIČIČOVÁ, Ivana SYRŮČKOVÁ a Pavlína VONDRÁČKOVÁ. *Nový občanský zákoník*. Praha: Grada, 2014, s. 41

⁴³ Tamtéž, s. 42

⁴⁴ Viz § 72 odst. 2 zákona o matrikách

⁴⁵ § 8 zákona č. 115/2006 Sb.

a přijímat za sebe běžná plnění. Počinání jednoho z partnerů při zařizování běžných záležitostí partnerství zavazuje oba partnery společně a bez rozdílu.⁴⁶

Uzavřením registrovaného partnerství nevzniká partnerům žádné společné vlastnictví. Zůstávají jim stejná majetková práva jako před vstupem do registrovaného partnerství. Z toho důvodu partneři často žádají o pomoc notáře nebo advokáty za účelem převodu majetku do podílového spoluvlastnictví obou.⁴⁷

2.3.4 Vyživovací povinnost

Po dobu trvání partnerství je partnerům stanovena vzájemná vyživovací povinnost. Jestliže jeden z partnerů tuto povinnost neplní, určí její rozsah soud na základě žaloby druhého partnera s přihlédnutím k péči o společnou domácnost. Jejím cílem je dosažení stejného životního standardu pro oba partnery v materiální a kulturní rovině. Výživné musí být v souladu s dobrými mravy a vyplácí se pravidelně a opakovaně.⁴⁸

2.3.5 Poměry k nezletilým nespolečným dětem

Registrované partnerství nepředstavuje překážku výkonu rodičovské zodpovědnosti partnera vůči jeho dítěti ani překážku svěřeni dítěte do jeho výchovy. Jestliže jeden z partnerů pečuje o dítě a oba partneři spolu sdílejí domácnost, vztahuje se výchova dítěte i na druhého partnera.⁴⁹

Zákon o registrovaném partnerství v § 13 odst. 2 stanovil, že *trvajícím partnerství brání tomu, aby se některý z partnerů stal osvojitelem dítěte*, což znamenalo, že o adopci mohl požádat kdokoli bez ohledu na sexuální orientaci, s výjimkou homosexuálů žijících v registrovaném partnerství.⁵⁰ Taková právní úprava byla shledána jako diskriminační, a proto se Ústavní soud

⁴⁶ NOVOTNÝ, Petr, Jitka IVIČÍČOVÁ, Ivana SYRŮČKOVÁ a Pavlína VONDRÁČKOVÁ. *Nový občanský zákoník*. Praha: Grada, 2014, s. 42

⁴⁷ BUREŠOVÁ, Kateřina. *Rodičovství a partnerství gayů a leseb v českém právu*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2020, s. 103

⁴⁸ FRANCOVÁ, Marie a Jana DVOŘÁKOVÁ ZÁVODSKÁ. *Rozvody, rozchody a zánik partnerství*. 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018, s. 118-119

⁴⁹ HRUŠÁKOVÁ, Milana a Zdeňka KRÁLÍČKOVÁ. *České rodinné právo*. 3., přeprac. a dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. Edice učebnice Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 376, s. 156-157

⁵⁰ 187. Kolokvium k individuálním adopcím dětí registrovanými partnery. In: Český webový archiv [online]. 12. 2. 2010 [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://wayback.webarchiv.cz/wayback/20100707081242/http://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/ministri-pri-uradu-vlady/michael-kocab/tz/187--kolokvium-k-individualnim-adopcim-deti-registrovanymi-partnery-68255/>.

rozhodl dne 14. června 2016 tuto část zákona zrušit.⁵¹ Společnými osvojiteli se však stále mohou stát pouze manželé.⁵²

2.3.6 Zánik a zrušení registrovaného partnerství

Registrované partnerství zaniká úmrtím jednoho z partnerů. V případě prohlášení partnera za mrtvého zaniká partnerství dnem nabytí právní moci rozhodnutí o prohlášení za mrtvého. Jestliže se později zjistí, že osoba, která byla prohlášena za mrtvou, je naživu, soud prohlášení za mrtvou zruší. Má se za to, že její partnerství nebylo přerušeno, pokud však druhá osoba v registrovaném partnerství mezitím neuzavřela nové partnerství nebo manželství. V takovém případě se dřívější partnerství neobnovuje.⁵³

Soud rozhodne o zániku partnerství na návrh jednoho z partnerů, jestliže žalobce prokáže, že partnerský vztah již skutečně netrvá. Pokud se k návrhu připojí i druhý partner, soud bez nutnosti dalšího zkoumání, zda partnerský vztah již fakticky netrvá, partnerství zruší rozhodnutím.⁵⁴

⁵¹ ČESKO. Nález č. 234/2016, ve věci návrhu na zrušení § 13 odst. 2 zákona č. 115/2006, o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, Ústavního soudu. In: *Sbírka zákonů*. 2016, částka 91, číslo 234. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/86793/1/2/nalez-c-234-2016-sb-ve-veci-navrhu-na-zruseni-13-odst-2-zakona-c-115-2006-sb-o-registrovanem-partnerstvi-a-o-zmene-nekterych-souvisejicich-zakonu>.

⁵² § 800 zákona č. 89/2012 Sb.

⁵³ NOVOTNÝ, Petr, Jitka IVIČIČOVÁ, Ivana SYRŮČKOVÁ a Pavlína VONDRÁČKOVÁ. *Nový občanský zákoník*. Praha: Grada, 2014, s. 43

⁵⁴ FRANCOVÁ, Marie a Jana DVOŘÁKOVÁ ZÁVODSKÁ. *Rozvody, rozchody a zánik partnerství*. 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018, s. 117

3 Vývoj právní úpravy registrovaného partnerství v České republice

3.1 Návrh zákona z roku 1997

V roce 1997 byl Poslanecké sněmovně předložen návrh zákona o registrovaném partnerství osob téhož pohlaví. Umožňoval dvěma osobám stejného pohlaví uzavřít smlouvu o registrovaném partnerství osob téhož pohlaví za účelem vytvoření společného životního společenství.⁵⁵ Podmínkou platnosti smlouvy bylo její uzavření formou notářského zápisu. Smlouva by nabyla účinnosti okamžikem registrace. Mohly by ji uzavřít osoby starší 18 let, z nichž alespoň jedna byla české státní příslušnosti a měla trvalý pobyt na území ČR.⁵⁶ Partnerství by bylo možné zrušit smlouvou partnerů nebo soudem na návrh jednoho z nich, pokud registrované partnerství trvalo nejméně jeden rok a partneři spolu minimálně šest měsíců nežili.⁵⁷

Nevelkou většinou přítomných poslanců byl návrh zákona Poslaneckou sněmovnou zamítnut. I přesto představoval základní impulz téměř desetileté cesty za prosazením legislativní úpravy soužití osob téhož pohlaví.⁵⁸ K zamítnutí návrhu zákona bylo potřeba 81 hlasů, přičemž ze 161 přítomných poslanců hlasovalo 83 pro a 57 proti.⁵⁹

3.2 Návrh zákona z roku 1999

Návrh zákona o partnerském soužití osob téhož pohlaví a o změně a doplnění některých zákonů se terminologicky změnil především svým názvem. Formulace *registrované partnerství* byla nahrazena formulací *partnerské soužití*. Jinak v podstatě kopíroval předchozí neúspěšný návrh z roku 1997.⁶⁰

Navrhovatelé zákona omezili právo cizinců vstupovat do partnerského soužití pod podmínkou, že jeden z partnerů musí být český občan a oba musí mít trvalý pobyt v České republice. Došlo

⁵⁵ Návrh zákona o registrovaném partnerství. In: *Společná česko-slovenská digitální parlamentní knihovna*. Roč. 1997, č. 359. Dostupné z: www.psp.cz/eknih/1996ps/tisky/t035900.htm.

⁵⁶ BUREŠOVÁ, Kateřina. *Rodičovství a partnerství gayů a leseb v českém právu*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2020, s. 25

⁵⁷ SEIDL, Jan. *Od žaláře k oltáři: emancipace homosexuality v českých zemích od roku 1867 do současnosti*. Brno: Host, 2012, s. 431

⁵⁸ BUREŠOVÁ, Kateřina. *Rodičovství a partnerství gayů a leseb v českém právu*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2020, s. 27

⁵⁹ Hlasování pořadové číslo 161, 2. dubna 1998, 23. schůze Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=11540>.

⁶⁰ BUREŠOVÁ, Kateřina. *Rodičovství a partnerství gayů a leseb v českém právu*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2020, s. 28

k určité precizaci ve vztahu k nezletilým dětem. Bylo vyloučeno společné osvojení, společná výchova, společná pěstounská péče i společné poručnictví.⁶¹

Vláda s návrhem zákona souhlasila, ale vytkla mu několik nedostatků. Partnerské soužití nebylo v návrhu jednoznačně vázáno na homosexuální orientaci, ale jen na podmínku stejného pohlaví. Taková právní úprava by umožnila uzavírat cílené ekonomické soužití osob stejného pohlaví s možností zneužití dědických, důchodových, pojistných a dalších práv.⁶²

Návrh zákona prošel prvním čtením a byl přikázán k projednání ve výborech. K návrhu se vyjádřil Ústavně právní výbor a Petiční výbor. Ve druhém čtení Poslanecká sněmovna i tento návrh zákona zamítla.⁶³

3.3 Návrh zákona z roku 2001

V roce 2001 byl do Poslanecké sněmovny předložen vládní návrh zákona o partnerském soužití osob téhož pohlaví a vládní návrh zákona o změnách některých zákonů v souvislosti s přijetím zákona o partnerském soužití osob téhož pohlaví. Návrhy zákonů byly oproti předchozím dvěma návrhům zpracovány velmi podrobně. Především se už neodkazovalo na manželství, ale všude, kde mělo mít partnerství stejné právní následky jako manželství, se slovo *manžel* nahradilo slovem *partner*. Partnerství by již nevznikalo smlouvou, ale souhlasným prohlášením před matričním úřadem.⁶⁴

Zákon jasně stanovil, že prohlášení o partnerském soužití by mohlo být, požadovali by to oba partneři, učiněno veřejně a slavnostním způsobem za přítomnosti dvou svědků, kteří jinak nebyli k uzavření partnerského svazku důležití. Partnerské soužití by mělo být uváděno v příslušných listinách včetně občanského průkazu jako rodinný stav.⁶⁵

Alespoň jeden z budoucích partnerů by musel být českým občanem nebo mít na území ČR trvalý pobyt. Oba partneři by měli povinnost vzájemně si pomáhat a zajišťovat společné potřeby na základě svých schopností, možností a majetkových poměrů. Partner by měl právo užívat byt, který by byl v nájmu druhého partnera. Partnerský svazek by bránil tomu, aby některému z partnerů bylo svěřeno do výchovy dítě, jehož není rodičem, a také tomu, aby se stal osvojitelem, pěstounem nebo poručníkem dítěte. Partnerské soužití by bylo možné zrušit

⁶¹ SEIDL, Jan. *Od žaláře k oltáři: emancipace homosexuality v českých zemích od roku 1867 do současnosti*. Brno: Host, 2012, s. 436

⁶² Tamtéž, s. 436

⁶³ Sněmovní tisk 124. In: *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. 1999 [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/cgi-bin/win/sqw/historie.sqw?o=3&t=124>.

⁶⁴ SEIDL, Jan. *Od žaláře k oltáři: emancipace homosexuality v českých zemích od roku 1867 do současnosti*. Brno: Host, 2012, s. 439

⁶⁵ BUREŠOVÁ, Kateřina. *Rodičovství a partnerství gayů a leseb v českém právu*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2020, s. 31-32

rozhodnutím soudu na návrh jednoho z partnerů. Soud by mohl návrhu na zrušení partnerského soužití nevyhovět, jestliže by s ním nesouhlasil druhý partner, který se na rozvratu společného vztahu nepodílel a zrušení partnerského soužití mu způsobilo zvláště závažnou újmu za předpokladu, že partnerství trvalo nejméně tři roky.⁶⁶

Návrh zákona byl poslaneckou sněmovnou vrácen vládě k přepracování. Takové rozhodnutí se rovnalo zamítnutí, jelikož všechny neschválené návrhy zákonů nebyly do následujícího volebního období přenášeny.⁶⁷

3.4 Návrh zákona z roku 2004

V dubnu 2004 byla Poslanecké sněmovně předložena komplexně propracovaná norma upravující partnerství. Na přípravě návrhu zákona se kromě poslanců podílela i Gay a lesbická liga. Návrh byl označen jako zákon o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů.⁶⁸

Partnerství by vznikalo ve formě souhlasného prohlášení před starostou, místostarostou nebo pověřeným zastupitelem obce a alespoň jeden z partnerů by musel být státním občanem České republiky. Partneři by se mohli vzájemně zastupovat v běžných záležitostech a byla by jim stanovena vzájemná vyživovací povinnost. Partner by měl po dobu trvání partnerství právo užívat byt, který by byl v nájmu druhého partnera. Trvajícím partnerství by stále zabraňovalo tomu, aby se některý z partnerů stal osvojitelem dítěte. Pokud by se partneři rozhodli ukončit partnerství, mohli by tak učinit dohodou, která by musela být vyhotovena ve formě notářského zápisu. Dále by soud také zrušil partnerství na návrh partnera, jestliže by prokázal, že partnerský vztah již fakticky netrval.⁶⁹

Návrhu zákona bylo vytčeno, že vytváří instituci analogickou manželství. Některé instituty typické pro manželství, jako je vyživovací povinnost, společné jmění nebo vztahy k dětem, by podle vlády neměly představovat součást zákona o registrovaném partnerství. Návrh tohoto zákona byl Poslaneckou sněmovnou po třetím čtení zamítnut.⁷⁰

⁶⁶ Sněmovní tisk 1075/0. In: *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. 2001 [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=3&ct=1075&ct1=0>.

⁶⁷ BUREŠOVÁ, Kateřina. *Rodičovství a partnerství gayů a leseb v českém právu*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2020, s. 34-35

⁶⁸ Tamtéž, s. 35

⁶⁹ Sněmovní tisk 650/0, část č. 1/112. In: *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. 2004 [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=12751&pdf=1>.

⁷⁰ BUREŠOVÁ, Kateřina. *Rodičovství a partnerství gayů a leseb v českém právu*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2020, s. 37

3.5 Návrh zákona z roku 2005

Návrh zákona, který se jen s minimálními změnami stal zákonem č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství, byl bezmála totožný s návrhem z roku 2004. Zásadnější jsou jen dvě změny. Byla vypuštěna pasáž, podle které se souhlasné prohlášení partnerů činí veřejně a přijímá jej starosta nebo pověřený člen zastupitelstva obce. Nyní je prohlášení činěno před matrikářem. Partnerství již nemůže zaniknout dohodou partnerů, zrušit ho může jedině soud. Zruší ho na návrh partnera, který musí prokázat, že partnerský vztah již fakticky netrvá. Pokud se k návrhu připojí i druhý z partnerů, soud bez dalšího pátrání partnerství zruší.⁷¹

Vláda měla k návrhu několik připomínek. Navrhovaná právní úprava by neměla vytvářet instituci analogickou manželství. Z tohoto důvodu není pro registrované partnerství vhodná úprava některých institutů specifických pro manželství. Jedná se především o vzájemnou vyživovací povinnost, vztah k dětem a vznik společného jmění manželů.⁷² Nicméně nakonec Poslanecká sněmovna vyslovila s návrhem zákona o registrovaném partnerství souhlas a schválil ho i Senát.⁷³

⁷¹ SEIDL, Jan. *Od žaláře k oltáři: emancipace homosexuality v českých zemích od roku 1867 do současnosti*. Brno: Host, 2012, s. 448

⁷² Sněmovní tisk 969/1, část č. 1/2. In: *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. 2005 [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=14027&pdf=1>.

⁷³ Sněmovní tisk 969. In: *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. 2005 [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/historie.sqw?o=4&T=969>.

4 Zákon o registrovaném partnerství

Registrované partnerství bylo v České republice zavedeno 1. července 2006, kdy nabyl účinnosti zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů.⁷⁴ Registrované partnerství je v zákoně formulováno jako trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví.⁷⁵

Homosexuální páry mohou vstoupit do statusového svazku, který zaručuje například právo vzájemného zastupování manželů, vzájemnou vyživovací povinnost, nebo právo odepřít výpověď proti partnerovi. Dále právo na informace o zdravotním stavu partnera a dědění v první dědické skupině (dětí a manžel nebo partner). Existence partnerství nepředstavuje překážku svěřeni vlastního dítěte do péče, ale osvojiteli se mohou stát pouze manželé nebo jeden z manželů.⁷⁶ Partnerství mohou uzavřít dvě osoby, které již dosáhly 18 let věku a alespoň jedna z nich je státním občanem ČR.⁷⁷ Partnerství zaniká v případě, že partner zemře, je prohlášen za mrtvého, nebo je partnerství zrušeno rozhodnutím soudu.⁷⁸

⁷⁴ HIML, Pavel, Jan SEIDL a Franz SCHINDLER, ed. *"Miluji tvory svého pohlaví": homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí*. Praha: Argo, 2013. Každodenní život., sv. 56, s. 463

⁷⁵ § 1 zákona č. 115/2006 Sb.

⁷⁶ HIML, Pavel, Jan SEIDL a Franz SCHINDLER, ed. *"Miluji tvory svého pohlaví": homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí*. Praha: Argo, 2013. Každodenní život., sv. 56, s. 463

⁷⁷ § 4 zákona č. 115/2006 Sb.

⁷⁸ § 14 zákona č. 115/2006 Sb.

5 Přiblížení situace v některých vybraných státech

5.1 Nizozemsko

Nizozemsko bylo prvním státem na světě, kde byl přijat zákon umožňující párům stejného pohlaví uzavírat manželství. Zákon nabyl účinnosti dnem 1. dubna 2001. V žádné ze zemí, kde se o zavedení manželství osob stejného pohlaví diskutovalo, do té doby obdobný zákon přijat nebyl. Tyto diskuse byly neúspěšné například v Německu, na Novém Zélandu nebo na Havaji.⁷⁹ Při hlasování v nizozemském parlamentu zákon podpořilo 107 poslanců, proti bylo pouze 33.⁸⁰ První legalizované manželství pro všechny bylo výsledkem stálého tlaku na plnou rovnost ze strany homosexuálních párů na vládu. Tito jedinci nespárovali podstatný rozdíl mezi manželstvím a registrovaným partnerstvím v právní rovině, nýbrž v rovině společenské. Manželství má ve společnosti symbolickou hodnotu. Registrované partnerství zavazuje méně než manželství a může být zařízeno rychleji a s menšími náklady. Zavedením registrovaného partnerství tudíž nebylo dosaženo plné rovnosti pro gaye a lesby.⁸¹

Nové právní nařízení umožnilo homosexuálním párům právo uzavřít manželství, rozvést manželství a adoptovat děti.⁸²

5.2 USA

Ve Spojených státech amerických nadešel okamžik pro plnou manželskou rovnost osob stejného pohlaví rozhodnutím Nejvyššího soudu 26. června 2015. Toto přelomové rozhodnutí učinilo z rovnosti manželství zákon země, který poskytl homosexuálním párům právo na plné a rovné uznání.⁸³ Do té doby manželství homosexuálních párů v USA umožňovalo 36 států. Po

⁷⁹ WAALDIJK, Kees. Cestou malých změn: Jak se v Nizozemí prosadilo manželství partnerů téhož pohlaví. In: *Sborník prací Fakulty sociálních studií Brněnské univerzity: Sociální studia* č. 7 [online]. 2002, s. 153 [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/16907966-Cestou-malych-zmen-jak-se-v-nizozemi-prosadilo-manzelstvi-partneru-tehoz-pohlavi.html>.

⁸⁰ Homosexuální sňatky: Nizozemsko následovalo již devět zemí. In: *ČT24* [online]. 1.4.2011 [cit. 2022-11-23]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1275287-homosexualni-snatky-nizozemsko-nasledovalo-jiz-devet-zemi>.

⁸¹ WAALDIJK, Kees. Cestou malých změn: Jak se v Nizozemí prosadilo manželství partnerů téhož pohlaví. In: *Sborník prací Fakulty sociálních studií Brněnské univerzity: Sociální studia* č. 7 [online]. 2002, s. 167 [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/16907966-Cestou-malych-zmen-jak-se-v-nizozemi-prosadilo-manzelstvi-partneru-tehoz-pohlavi.html>.

⁸² PITOŇÁK, Michal. Rovnost manželství ve světě: Přehled států a zemí, které uznaly rovnost manželství. In: *Queer Geography* [online]. [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://queergeography.cz/sexualni-obcanstvi/rovnost-manzelstvi/rovnost-manzelstvi-ve-svete/>.

⁸³ The Journey to Marriage Equality in the United States. In: *Human Rights Campaign* [online]. [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://www.hrc.org/our-work/stories/the-journey-to-marriage-equality-in-the-united-states>.

rozhodnutí soudu muselo manželství pro všechny legalizovat i zbylých 14 států. Tento verdikt se nevztahuje na indiánské rezervace.⁸⁴

Za zásadní je možné považovat rozhodnutí Nejvyššího soudu USA ze dne 25. června 2015, ve kterém prohlásil, že některé státy USA neumožňují stejnopohlavním párům uzavřít manželství a jejich sňatky uzavřené v jiném státě nepovažují za platné, čímž porušují jejich svobodu a právo na rovné zacházení osob stejného pohlaví. Soud takto usnesl v případě Obergefell vs. Hodges. V soudním řízení byly spojeny případy několika jedinců protestujících vůči orgánům států, které neuznávají manželství osob stejného pohlaví. Hlavní sporem byl případ Jamese Obergefella, který chtěl být uznán jako pozůstalý manžel Johna Arthura, se kterým uzavřel sňatek v Marylandu. Stát Ohio jeho žádost zamítnul, neboť neuznával manželství stejnopohlavních párů. Další spor se týkal April de Boerové a Jayne Rowseové, jež obě adoptovaly dítě. Problém spočíval v tom, že druhá z partnerek nemůže s daným dítětem navázat žádný právní vztah, což jim způsobovalo praktické obtíže. Americký Nejvyšší soud rozhodl ve prospěch těchto stěžovatelů, čímž označil neumožňování sňatků osobám stejného pohlaví nebo neuznávání jejich manželství v jiných státech za protiústavní.⁸⁵

5.3 Slovinsko

Slovinský ústavní soud legalizoval manželství a adopci osob stejného pohlaví s okamžitou platností dne 8. července 2022. Soud dal Národnímu shromáždění⁸⁶ šest měsíců na to, aby zákon náležitým způsobem upravil, ale do doby změny zákona již bylo jeho rozhodnutí právně závazné. Manželství je tak ve Slovinsku svazkem dvou osob bez ohledu na pohlaví a partneři žijící v registrovaném partnerství mohou společně osvojit dítě za stejných podmínek, jako manželé.⁸⁷

⁸⁴ Vstřícná Evropa. Sňatky homosexuálů umožňuje 25 zemí, 16 z nich je v Evropě. In: *Echo24* [online]. 7. 1. 2018 [cit. 2022-11-23]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/SST53/vstricna-evropa-snatky-homosexuálu-umožňuje-25-zemí-16-z-nich-je-v-evrope>.

⁸⁵ ONDŘEJEK, Pavel. Případ Obergefell v. Hodges před NS USA – k otázce diskriminace párů osob stejného pohlaví. In: *Výzkumné centrum pro lidská práva* [online]. 8.10.2015 [cit. 2022-11-23]. Dostupné z: <https://www.vclp.cz/news/pripad-obergefell-v-hodges-pred-nejvyssim-soudem-usa-k-otazce-diskriminace-paru-osob-stejneho-pohlavi/>.

⁸⁶ Dolní komora slovinského parlamentu

⁸⁷ Slovenia Legalises Same-Sex Marriage, Adoptions. In: *Total Slovenia News* [online]. 08 Jul 2022 [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: https://www.total-slovenia-news.com/politics/10254-slovenia-legalises-same-sex-marriage-adoptions?utm_content=cmp-true.

Ústavní soud projednával případ na základě stížnosti dvou homosexuálních párů, které nebyly úspěšné u soudů nižší instance v souvislosti s uzavřením manželství a žádostí o adopci. Ústavní soudci napsali, že tradičnímu manželství jejich rozhodnutí nesnižuje na důležitosti.⁸⁸

Slovinský parlament návrh zákona o legalizaci manželství stejnopohlavních párů schválil již 3. března 2015, ale tento zákon byl zpochybněn v referendu, které se konalo 20. prosince 2015. Ústavní soud proto definitivně učinil rozhodnutí až v roce 2022.⁸⁹

5.4 Itálie

Registrované partnerství bylo v Itálii uzákoněno až v roce 2016. Před hlasováním se v zemi uskutečnilo mnoho demonstrací s desítkami tisíc stoupců i odpůrců registrovaného partnerství. Silný vliv měl odpor katolické církve, ačkoliv sám papež takto tvrdý postoj nezastával.⁹⁰

Ačkoliv homosexualita byla v Itálii dekriminována už v druhé polovině 19. století, prosadit zákon o registrovaném partnerství trvalo třicet let. O jeho přijetí italská LGBT komunita bojovala již od roku 1986. Změnu přinesla v roce 2013 vláda premiéra Mattea Renziho, který slíbil, že bude aktivně prosazovat zákon umožňující registraci pro gay a lesbické páry, což se mu o tři roky později podařilo.⁹¹

Návrh zákona homosexuálům neumožňoval adopci partnerových biologických potomků. Nezakazoval však přiznání rodičovských práv partnerovi stejného pohlaví soudní cestou, jako doposud. Zmizela také povinnost věrnosti partnerovi, která by podle katolické církve stavěla registrované partnerství na roveň manželství. Vyživovací povinnost partnerů, možnost pobírat vdovský či vdovecký důchod, udělení státního občanství partnerovi z ciziny, právo navštěvovat partnera v nemocnici či možnost převzít partnerovo příjmení v návrhu zůstaly zachovány.⁹²

⁸⁸ A přece jen manželství není jen muž a žena, rozhodlo Slovinsko. In: *IDNES.cz* [online]. 4. října 2022 [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/slovinsko-manzelstvi-pro-vsechny-adopce-homosexualni-pary.A221004_192005_zahranicni_pukk.

⁸⁹ PITOŇÁK, Michal. Rovnost manželství ve světě: Přehled států a zemí, které uznaly rovnost manželství. In: *Queer Geography* [online]. [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://queergeography.cz/sexualni-obcanstvi/rovnost-manzelstvi/rovnost-manzelstvi-ve-svete/>.

⁹⁰ Itálie schválila registrované partnerství, hlasování doprovázely demonstrace. In: *ČT24* [online]. 11.5.2016 [cit. 2022-11-23]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1782935-italie-schvalila-registrovane-partnerstvi-hlasovani-doprovazely-demonstrace>.

⁹¹ FIALA, Jan. Trumfneme Západ? Itálie manželství pro všechny nefandí. In: *Jsmefěr* [online]. 31.8.2018 [cit. 2022-11-23]. Dostupné z: <https://www.jsmefer.cz/italie>.

⁹² Itálie schválila registrované partnerství, hlasování doprovázely demonstrace. In: *ČT24* [online]. 11.5.2016 [cit. 2022-11-23]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1782935-italie-schvalila-registrovane-partnerstvi-hlasovani-doprovazely-demonstrace>.

Manželství osob stejného pohlaví však Itálie stále neuznává. Manželství je zde definováno jako svazek mezi mužem a ženou. Institut manželství upravuje italský občanský zákoník a první podmínkou jeho platnosti je, aby manželství tvořily osoby rozdílného pohlaví.⁹³

5.5 Rakousko

Registrované partnerství bylo v Rakousku zlegalizováno v roce 2010, čtyři roky po České republice. Zákon o manželství pro osoby stejného pohlaví zde vstoupil v platnost 1. ledna 2019, čímž Českou republiku předběhl. Přestože je v Rakousku o něco vyšší míra homofobie než v České republice, funguje zde velice revoluční Ústavní soud, který vydává převratná rozhodnutí ve prospěch LGBT komunity bez sebemenších problémů.⁹⁴

Zákon o registrovaném partnerství umožňoval párům nejen adopci dětí, ale i využít umělé oplodnění. Nebylo to ale manželství se všemi právy a povinnostmi. Hlavní rozdíl mezi manželstvím a registrovaným partnerstvím představoval sňatečný věk. Zatímco manželství se uzavírá po dovršení zletilosti v 18 letech a za určitých podmínek také v 16 letech, registrované partnerství lze uzavřít pouze po nabytí zletilosti. Rozdíl spočíval také v tom, že k uzavření manželství je povinná účast svědků. U registrovaného partnerství však existence této povinnosti není jistá. Výživné na dítě je upraveno pouze v zákoně o manželství, není tedy možné pobírat výživné v případě zrušení registrovaného partnerství.⁹⁵

Dvě rakouské ženy společně žijící v registrovaném partnerství a vychovávající dítě, chtěly uzavřít manželství. Jejich žádost byla zamítnuta, což vnímaly jako diskriminaci. Rozhodly se proto obrátit na Ústavní soudní dvůr, který jejich stížnosti vyhověl. Své rozhodnutí zdůvodnil tím, že rozlišování registrovaného partnerství a manželství v dnešní době působí dojmem, že se stejnopohlavní páry nemohou rovnat párům opačného pohlaví. Toto rozhodnutí umožnilo od roku 2019 nejen homosexuálním párům uzavřít manželství, ale také heterosexuálním párům vstoupit do registrovaného partnerství.⁹⁶

⁹³ Štrasburk nutí Itálii uznat manželství homosexuálů. Chyba, říká český i polský soudce. In: *Echo24* [online]. 30. prosince 2017 [cit. 2023-02-21]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/SNCnf/strasburk-nuti-italii-uznat-manzelstvi-homosexualu-chyba-rika-cesky-i-polsky-soudce>.

⁹⁴ Rakousko bude mít manželství pro všechny. In: *Jsmefěr* [online]. 5.12.2017 [cit. 2022-11-23]. Dostupné z: https://www.jsmefer.cz/rakousko_manzelstvi_pro_vsechny.

⁹⁵ SUDA, Karel a Anna Katerina VINTROVÁ. Rakousko je dalším sousedním státem umožňujícím sňatek homosexuálům. V Česku se na změnu čeká. In: *Právo21* [online]. 15.7.2020 [cit. 2022-11-23]. Dostupné z: <https://pravo21.cz/pravo/rakousko-je-dalsim-sousednim-statem-umoznujicim-snatek-homosexualum-v-cesku-se-na-zmenu-ceka>.

⁹⁶Tamtéž

6 Pohledy odborné veřejnosti

Tato část práce se bude zabývat pohledy odborné veřejnosti na danou problematiku. Jaký názor na legalizaci manželství osob stejného pohlaví zastávají psychologové, sociologové, filozofové, právníci, politici a teologové.

6.1 Pohledy psychologů

Psychoterapeut Jan Vojtko vysvětluje důležitost manželství pro všechny tak, že všichni členové LGBTQ+ komunity jsou rovnocennými členy společnosti. Pokud nemají stejná práva, společnost je považuje za méněcenné, což do moderní demokracie rozhodně nepatří. Jedinci, kteří manželství pro všechny negativně kritizují, tím především ukazují na svou neznalost.⁹⁷ Podle psychologa Aleše Boreckého manželé nemohou být nijak ukřivděni tím, že někdo jiný chce jít také cestou pevného vztahu jako oni. Sňatky osob stejného pohlaví by naopak mohly chránit heterosexuální manželství v tom smyslu, že by do něj vstupovali skutečně pouze heterosexuálové. Existují případy, ve kterých homosexuální jedinec vstoupil do manželství, aby tím naplnil společenskou normu. Způsobil tím pak mnoho trápení sobě, partnerovi/partnerce a dětem, pokud ve vztahu byly. Přijetím manželství gayů a leseb by se vytvořilo i další dobro pro děti vyrůstající ve stejnopohlavních rodinách.⁹⁸

Toto potvrzuje dětský psycholog Václav Mertin a výzkumník z katedry sociologie Univerzity Karlovy Jan Kozubík, kteří jsou autory prohlášení, ve kterém se píše, že sexuální orientace neovlivňuje schopnost být dobrým rodičem. Obavy z nedostatku mužských a ženských vzorů jsou neodůvodněné. Dnes již existuje mnoho možností výchovy dětí a žádná z variant automaticky nevede dítě k patologickému vývoji nebo vzniku dysfunkce. Vzorem pro děti homosexuálních párů jsou kromě samotných rodičů babičky, dědečkové, tety, strýcové, učitelky, učitelé a mnoho dalších.⁹⁹ Americká psycholožka Rachel H. Farrová zdůrazňuje důležitost jasně rozdělených rolí partnerů v domácnosti, a aby s nimi byli partneři plně

⁹⁷ VÁŠA, Martin. Každý z nás si nese vlastní peklo. Musíme si uvědomit, že lidé nejsou monogamní, říká terapeut Vojtko. In: *Lidovky.cz* [online]. 8. června 2022 [cit. 2023-02-27]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/relax/honza-vojtka-terapie-psychika-deprese-valka-na-ukrajine-uzkosti.A220601_153402_in_magazin_ape.

⁹⁸ BORECKÝ, Aleš. Spojení duší: Možností uzavřít manželství mimo tradiční rámec můžeme jako společnost jen získat. In: *Psychologie.cz* [online]. 22. 8. 2022 [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://psychologie.cz/spojeni-dusi/>.

⁹⁹ CERQUEIROVÁ, Andrea. Děti vyrůstající se dvěma matkami či otci nestrádají. Lékaři, psychologové či sexuologové řekli jasné slovo! In: *Náš REGION* [online]. 26.1.2019 [cit. 2023-02-28]. Dostupné z: <https://nasregion.cz/deti-vyrustajici-se-dvema-matkami-ci-otci-nestradaji-lekari-psychologove-ci-sexuologove-rekli-jasne-slovo-81703/>.

srozumění. Nehledě na pohlaví rodičů dítě totiž potřebuje považovat jednu osobu z páru za matku a druhou za otce. Pro jeho budoucí vývoj je nebezpečné, pokud vyrůstá v prostředí, které postrádá mateřskou jemnost a něhu nebo autoritu otce. Kdo z páru jakou roli zastává, však není podstatné. Děti stejnopohlavních rodičů jsou tedy vystaveny stejnému riziku jako děti z heterosexuálních rodin.¹⁰⁰ Psycholog Zbyněk Vybíral rovněž nemá pochyb o tom, že by rodiče stejného pohlaví nedokázali vytvořit stabilní dvojici pro výchovu dítěte. Homosexuální pár může být pro dítě zdravější, šťastnější a přínosnější než pár heterosexuální, ale také nemusí.¹⁰¹ Psycholog a sexuolog Petr Weiss k tomu dodává: „*Od 70. let ve světě proběhla řada výzkumů týkajících se dětí, které vyrostly v rodině jednopohlavních párů. U dětí nebylo zjištěno žádné narušení, ani z hlediska sexuální orientace, identity, neuroticismu a dokonce ani z hlediska jejich postavení ve školním kolektivu.*“¹⁰²

Nicméně psychologka Ludmila Trapková a sexuolog Vladislav Chvála mají obavy, že uzákonění manželství pro všechny posílí trh s dětmi. Ačkoli to na první pohled nemusí být zřejmé, institut náhradního, surogátního mateřství¹⁰³ a uzákonění manželství gayů a leseb spolu souvisí. Tato úprava chystá zrovnoprávnit svazky mužů a žen, žen a žen a mužů a mužů, přestože viditelně některé kombinace nejsou plodné. Jedinci, kteří nemohou dítě sami porodit, budou hledat někoho, kdo by jim dítě odnosi. Dítě se pak bude stávat čím dál častěji předmětem trhu.¹⁰⁴

Václav Mertin vnímá jako velký problém společnosti neustálou ochranu a idealizaci tzv. tradiční rodiny. Fungující homoparentální rodiče jsou přitom pro dítě mnohem lepší než tradiční, ale dysfunkční rodina.¹⁰⁵ Trapková a Chvála souhlasí s tím, že je lepší, aby dítě

¹⁰⁰ TĚŠÍNSKÁ, Tereza. Sexualitu dětí rodiče stejného pohlaví neovlivní. Role matky a otce jsou ale důležité, tvrdí studie. In: *Aktuálně.cz* [online]. 18. 8. 2017 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/na-budouci-sexualni-orientaci-deti-se-rodice-podepisuji-uz-v/r~1c78d790835a11e782f9002590604f2e/>.

¹⁰¹ TURČEKOVÁ, Šárka. Ústavní soud zrušil zákaz adopce registrovaným gayům a lesbám. In: *ČtiDoma.cz* [online]. 30.06.2016 [cit. 2023-02-27]. Dostupné z: <https://www.ctidoma.cz/single-zpravodajstvi/2016-06-30-ustavni-soud-zrusil-zakaz-adopce-registrovanym-gayum-lesbam-25130>.

¹⁰² Návrh zákona o adopcích by pomohl víc lesbičkám než gayům. In: *Týden.cz* [online]. 11.05.2013 [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/navrh-zakona-o-adopcich-by-pomohl-vic-lesbickam-nej-gayum_269761.html.

¹⁰³ Jestliže žena nemůže odnosit své dítě, může jí být odebráno vajíčko, které odborníci oplodní spermii jejího partnera či dárce a vloží ho do dělohy dobrovolnice. Ta dítě odnese, porodí a následně se ho vzdá pro adopci. V případě částečného náhradního mateřství je surogátní matka zároveň i matkou biologickou, jelikož je její vajíčko oplodněno pomocí asistované reprodukce spermii biologického otce dítěte.

¹⁰⁴ VRTIŠKOVÁ NEJEZCHLEBOVÁ, Lenka. Rodiče jsou tu pro děti, ne naopak. Manželství pro všechny posílí trh s dětmi, obávají se Chvála s Trapkovou. In: *Deník N* [online]. 13. září 2022 [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <https://denikn.cz/955500/rodice-jsou-tu-pro-deti-ne-naopak-manzelstvi-pro-vsechny-posili-byznys-s-detmi-obavaji-se-psycholozka-a-sexuolog/#?ref=menu>.

¹⁰⁵ VLČKOVÁ, Tereza. Dítěti je jedno, kdo se o něj stará. Okamurovi oponují aktivisté i experti. In: *iDnes.cz* [online]. 29. dubna 2021 [cit. 2023-02-28]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/tomio-okamura-manzelstvi-pro-vsechny-lgbtq-sexualni-orientace.A210429_102149_domaci_vlc.

vychovávali nebiologičtí náhradní rodiče, než aby vyrůstalo bez rodiny. Pokud by ale nastala situace, ve které by měly zájem o adopci dítěte dva páry, upřednostnili by heterosexuální dvojici. Upozorňují na podceňování rozdílů mezi mužstvím a ženstvím a otcovstvím a mateřstvím.¹⁰⁶

6.2 Pohledy sociologů

Dle sociologa Zdeňka Slobody by zavedení manželství stejnopohlavních párů bylo daleko jednodušší než postupně naplňovat registrované partnerství všemi různými právy. Usnadnilo by to život zejména partnerům stejného pohlaví, kteří vychovávají děti.¹⁰⁷ Sociolog Daniel Prokop se ale domnívá, že vyvrátit tradiční postoj k manželství bude těžké. Manželství je symbolickou institucí a jeho rozšíření na homosexuální páry je proto věcí demokratické diskuse a společenského konsensu.¹⁰⁸ Podle socioložky Kateřiny Nedbálkové mohou odmítavé postoje k zavedení manželství gayů a leseb pramenit ze strachu z narušení tradičních genderových rolí. Myšlenka, že je rodina založena na nějakém tradičním genderovém rozdělení, je však málo empiricky podložená. Děti totiž své vzory získávají z mnohem širšího okolí než jen z rodiny. Dle některých výzkumů je pro děti stejnopohlavních rodičů navíc jednodušší představit si, že budou mít v budoucnu vztah i s osobou stejného pohlaví.¹⁰⁹

Dle Roberta Hironima-Wendta, profesora sociologie na Western Illinois University, by legalizace sňatků homosexuálních párů mohla umožnit rovnocenné fungování rodin osob stejného pohlaví ve společnosti, což by mohlo zvýšit stabilitu těchto rodin.¹¹⁰ Kateřina Nedbálková také věří, že umožněním sňatku homosexuálním párům se do instituce manželství bude moci zapojit ještě více lidí a posílí se tak postavení rodiny ve společnosti.¹¹¹ Vědecký

¹⁰⁶ VRTIŠKOVÁ NEJEZCHLEBOVÁ, Lenka. Rodiče jsou tu pro děti, ne naopak. Manželství pro všechny posílí trh s dětmi, obávají se Chvála s Trapkovou. In: *Deník N* [online]. 13. září 2022 [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <https://denikn.cz/955500/rodice-jsou-tu-pro-deti-ne-naopak-manzelstvi-pro-vsechny-posili-byznys-s-detmi-obavaji-se-psychozka-a-sexuolog/#?ref=menu>.

¹⁰⁷ SKALICKÝ, Matěj. Češi jsou papučový národ, zvyknou si. Body se na manželství pro všechny ale uhrát nedají, soudí sociolog. In: *iROZHLAS* [online]. 10. 6. 2022 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/podcast-vinohradska-12-manzelstvi-snatky-stejnopohlavni-pary_2206100600_cen?fbclid=IwAR0nkzgxL7zpRkqiWe9U7z_dDgSMfhUOwKcOLL_StdwID7fdLoaU7tug1Pc.

¹⁰⁸ PROKOP, Daniel. Manželství a adopce pro všechny? Daniel Prokop a jeho Úvod do praktické sociologie. In: *Novinky.cz* [online]. 16. 8. 2019 [cit. 2023-03-02]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/kultura-salon-manzelstvi-a-adopce-pro-vsechny-daniel-prokop-a-jeho-uvod-do-prakticke-sociologie-40293378>.

¹⁰⁹ Tamtéž

¹¹⁰ DOOLEY, Jenna. Sociologist's View: Same-Sex Marriage. In: *Northern Public Radio* [online]. March 13, 2013 [cit. 2023-03-02]. Dostupné z: <https://www.northernpublicradio.org/2013-03-13/sociologists-view-same-sex-marriage>.

¹¹¹ Sňatky mezi páry stejného pohlaví by mohly postavení rodiny posílit, říká socioložka. In: *ČT24* [online]. 1. 5. 2021 [cit. 2023-03-06]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3305553-snatky-mezipary-stejneho-pohlavi-mohly-postaveni-rodiny-posilit-rika-sociolozka>.

pracovník Ústavu státu a práva AV ČR a odborný asistent katedry politologie a sociologie Petr Agha považuje za základní předpoklad jedinců, kteří usilují o zavedení manželství pro páry stejného pohlaví celospolečenské uznání. Stejnopohlavní páry fakticky plní roli rodiny, a proto mají přirozeně nárok na celospolečenské, symbolické uznání. Manželství je sice v českém jazyce etymologicky odvozeno od slova *malbžena*¹¹², ale v latině lze jeho původ hledat ve slově domácnost, a v římském právu v materiálním uspořádání skupiny lidí.¹¹³

Podle socioložky Patricie Morganové ale pro tvrzení, že by sňatky homosexuálů posílily instituci manželství, neexistují žádné důkazy. Naproti tomu uzákonění sňatků osob stejného pohlaví ve Velké Británii posílilo myšlenku, že manželství je pro rodičovství nepodstatné. To bylo podle ní hlavní příčinou, která zde způsobila rozpad heterosexuálních manželství a také prudký nárůst počtu dětí narozených mimo manželství. Dále socioložka předložila důkazy, které ukazují, že heterosexuální sňatky jsou méně stabilní v zemích, kde je manželství homosexuálů legalizováno. Očekávalo se, že budou odpovídat hodnotám homosexuálních párů, jejichž sňatky jsou často otevřené a náchylnější k rozpadu.¹¹⁴

Daniel Prokop na základě tří porovnaných průzkumů, které měly za úkol zjistit, zda jsou lidé v České republice pro to, aby mohli manželství uzavírat také homosexuální páry, došel k názoru, že jako nejkonzervativnější se ukazují muži starší 45 let. Tato nejpočetněji zastoupená skupina v parlamentu nejvíce negativně vnímá moderní trendy, protože samozřejmě některé z nich pro ni nejsou výhodné. Liberalizaci¹¹⁵ vnímají jako velkou hrozbu. Následkem toho je česká politika konzervativnější než česká veřejnost.¹¹⁶ Navzdory vysoké rozvodovosti a poměrně nízké sňatečnosti představuje pro lidi v České republice manželství jakýsi idealizovaný koncept, který by neměl být nijak kontaminován nebo narušen. Češi však nemají pevně dané hodnoty a když se něco uzákoní, tak to vezmou tak, jak to je, zvyknou si, říká

¹¹² Složeniny ve významu „muž a žena“

¹¹³ ŠKODA, Jan. Manželství i pro lidi stejného pohlaví nikoho neomezí, uvedli autoři novely občanského zákoníku. In: *ČT24* [online]. 8. 6. 2022 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3501801-manzelstvi-i-pro-lidi-stejneho-pohlavi-nikoho-neomezí-vedli-autori-novely-obcanskeho>.

¹¹⁴ Gay marriage will destabilise family life, sociologist warns. In: *The Telegraph* [online]. 04 March 2013 [cit. 2023-03-02]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/news/politics/9908951/Gay-marriage-will-destabilise-family-life-sociologist-warns.html>.

¹¹⁵ Proces uvolňování pevných pravidel

¹¹⁶ ŠRAJBROVÁ, Markéta. Podpora manželství homosexuálů roste. Nejkonzervativnější jsou muži nad 45 let. In: *Aktuálně.cz* [online]. 17. 1. 2019 [cit. 2023-03-02]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/podpora-manzelstvi-homosexualu-roste-nejkonzervativnejsi-jso/r~5e20284e1a5b11e992d50cc47ab5f122/>.

Zdeněk Sloboda.¹¹⁷ Kateřina Nedbálková k tomu dodává, že manželství se mění i bez ohledu na tuto diskusi. Lidé mají sklon sňatky neuzavírat, preferují nesezdané soužití nebo svatbu odkládají do pozdějšího věku.¹¹⁸

Cestu k zavedení manželství osob stejného pohlaví představují podle Zdeňka Slobody postupné kroky, ne chtít všechno najednou.¹¹⁹ Postupnými změnami se myslí například zlepšení životních podmínek registrovaných seniorů nebo dětí registrovaných párů. Teprve potom to pro Českou republiku nebude tak velký skok a bude připravena uzákonit manželství pro všechny.¹²⁰

6.3 Pohledy filozofů

Filozof Jaroslav Max Kašparů zastává názor, že se celá naše společnost skládá z menšin, ale o menšině homosexuálů se hovoří nejvíce, protože nejvíce křičí po svých právech. Ve smyslu prosazování svých požadavků či práv jsou systematictí a jdou si za svým. Kašparů je vnímá jako jedince s dobrým charakterem a velkými talenty, kteří bohužel nemohou založit rodinu přirozenou cestou.¹²¹ Podle zesnulého amerického filozofa Johna Rawlse by měl mít stát v oblasti regulace manželství a rodiny určitou moc. Jednou z důležitých rolí rodiny je zajistit společenskou a kulturní reprodukci. Nejdůležitějším aspektem této reprodukce je, aby se ve společnosti rodilo dostatek dětí. Druhý aspekt představují potřebné morální hodnoty, které si děti musí osvojit, aby zajistily udržitelnou společnost.¹²² Ačkoli uvedené požadavky neupřednostňují žádný rodinný model, americký filozof Matthew O'Brien dochází k závěru, že

¹¹⁷ SLÁDEČKOVÁ, Tereza. Slovo manželství prozatím obětujeme, radši řešme práva registrovaných, říká sociolog. In: *Aktuálně.cz* [online]. 16. 7. 2022 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: https://zpravy.aktualne.cz/domaci/stejnopohlavni-manzelstvi-zdenek-sloboda/r~92e5552e038511edb1f50cc47ab5f122/?fbclid=IwAR0APxJDVWR1Qci4sUf-SK5Koe_Us06MvKd1B3kVZuPrchQoXYU1zlotAxw.

¹¹⁸ Sňatky mezi páry stejného pohlaví by mohly postavení rodiny posílit, říká socioložka. In: *ČT24* [online]. 1. 5. 2021 [cit. 2023-03-06]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3305553-snatky-mezi-pary-stejnepohlavi-mohly-postaveni-rodiny-posilit-rika-sociolozka>.

¹¹⁹ „Češi si zvyknou.“ Sociolog prozradil, jak se tlačí „manželství pro všechny“. A čeho se bojí. In: *ParlamentníListy.cz* [online]. 10.06.2022 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/-Cesi-si-zvyknou-Sociolog-prozradil-jak-se-tlaci-manzelstvi-pro-vsechny-A-ceho-se-boji-705053>.

¹²⁰ SLÁDEČKOVÁ, Tereza. Slovo manželství prozatím obětujeme, radši řešme práva registrovaných, říká sociolog. In: *Aktuálně.cz* [online]. 16. 7. 2022 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: https://zpravy.aktualne.cz/domaci/stejnopohlavni-manzelstvi-zdenek-sloboda/r~92e5552e038511edb1f50cc47ab5f122/?fbclid=IwAR0APxJDVWR1Qci4sUf-SK5Koe_Us06MvKd1B3kVZuPrchQoXYU1zlotAxw.

¹²¹ FIALA, Adam. Filozof Kašparů: O homosexuálech jako menšině se nejvíc mluví, protože nejvíc křičí po svých právech. In: *ČT24* [online]. 13. 8. 2016 [cit. 2023-03-09]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1874816-filozof-kasparu-o-homosexualech-jako-mensine-se-nejvic-mluvi-protoze-nejvic-krici-po>.

¹²² KVAPILÍK, Jakub. Společenskou reprodukci dokáže zajistit pouze tradiční manželství. In: *Lidovky.cz* [online]. 30. listopadu 2019 [cit. 2023-03-09]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/ceska-pozice/spolecenskou-reprodukcii-dokaze-zajistit-pouze-tradicni-manzelstvi.A191126_173006_pozice-tema_lube.

jediné rodinné soužití, které zajistí udržitelnou reprodukci a pěstování mravních hodnot pro správné fungování společnosti, je tradiční heterosexuální manželství. To má podle něj na rozdíl od jiných modelů přirozený reprodukční potenciál.¹²³

Heterosexuální manželství je generativní, což znamená, že sexuální styk, který částečně vytváří vztahovou podstatu manželství, vede u muže a ženy k narození dětí. Styk homosexuálního páru nemůže být nikdy generativní. Dárcovství, ačkoli otevírá rodičovství komukoliv, kterákoli žena či muž může použít darované pohlavní buňky k přivedení dítěte na svět, však na generativitu nemá vliv. Obchází totiž sexuální styk. Pokud by na základě dárcovství a souvisejícího rodičovství bylo párům stejného pohlaví umožněno vstoupit do manželství, jednalo by se o neoprávněnou výsadu vůči ostatním soužitím. Podle Davida Vellemana, profesora filozofie na Newyorské univerzitě, je reprodukce dárcovstvím vůči takto narozeným dětem nespravedlivá. Děti jsou totiž připraveny o vztahy biologického příbuzenství či o rodinnou historii, které jsou dle Vellemana velice důležité při utváření vlastní identity.¹²⁴

Filozof Daniel Kroupa v této souvislosti zmiňuje pohled církve, podle které má být manželství založeno na láskyplném a odpovědném vztahu mezi mužem a ženou, který je podložený trvalým smluvním závazkem. Manželství musí být také otevřeno pro přijetí nového života, dětí. Pouze v takovém vztahu je sex projevem vzájemné lásky, potěšení a vzájemné radosti manželů. Milostný vztah může podle církve vzniknout i mezi lidmi stejného pohlaví, ale jeho součástí by neměl být pohlavní styk, jelikož jeho přirozeným účelem je plodit děti. Nejedná se o diskriminaci lidí s jinou sexuální orientací, protože to samozřejmě platí i pro heterosexuální mimomanželský sex.¹²⁵ Sám papež František vyjádřil podporu homosexuálním párům. V dokumentu Francesco režiséra Evgena Afineevskyho řekl: „*Homosexuálové mají právo žít v rodině. Jsou to děti boží a mají právo na rodinu. Nikdo by neměl být vyloučen nebo se kvůli tomu cítit špatně.*“ Ve Vatikánu však dosud nevstoupil v platnost ani zákon o registrovaném partnerství.¹²⁶ Pokud by se někdo obával, že zavedení manželství osob stejného pohlaví ohrozí křesťanské hodnoty, Jaroslav Max Kašparů se v tomto kontextu domnívá, že Evropa již dávno

¹²³ KVAPILÍK, Jakub. Společenskou reprodukci dokáže zajistit pouze tradiční manželství.

In: *Lidovky.cz* [online]. 30. listopadu 2019 [cit. 2023-03-09]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/ceska-pozice/spolecenskou-reprodukcii-dokaze-zajistit-pouze-tradicni-manzelstvi.A191126_173006_pozice-tema_lube.

¹²⁴ Tamtéž

¹²⁵ KROUPA, Daniel. Manželství, rodina, partnerství a adopce. O tom, jak argumentační nedostatky vyhrocuji spory. *Revue Prostor: Rodina* [online]. (115) [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://revueprostor.cz/manzelstvi-rodina-partnerstvi-a-adopce-o-tom-jak-argumentacni-nedostatky-vyhrocuji-spory>.

¹²⁶ JAROLÍMKOVÁ, Zuzana. ‚Jsou to děti boží a mají právo na rodinu.‘ Papež František podpořil svazky homosexuálních párů. In: *iROZHLAS* [online]. 21. 10. 2020 [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/papez-frantisek-registrovane-partnerstvi-homosexualita_2010211752_zuj.

není křesťanská. Vše směřuje k nenáročnosti a povrchnosti. Na povrchních vztazích padá rodina jako základní článek společnosti, přiblížil.¹²⁷

Daniel Kroupa rovněž poukazuje na skutečnost, že se mluví především o privilegování párů, což ponechává trojice a vícečetné svazky v nerovném postavení. Na to upozorňují zejména zastánci polyamorie. Argumentovat rovností pro uznání registrovaného partnerství, tedy zvýhodněného svazku pouze dvou osob je z jejich hlediska minimálně nedůsledné. Ve skutečnosti totiž jde o rozšíření privilegií existujícího typu manželství na jeden další typ svazku, zatímco ostatní typy nejsou zahrnuty.¹²⁸

6.4 Pohledy právníků

Podle právníka Czeslawa Walka by měl stát přistupovat k homosexuálům i heterosexuálům tak, aby měli stejné podmínky. Postupné naplňování registrovaného partnerství všemi možnými právy považuje za neupřímné. Společnost je otevřená k tomu, aby stejná láska měla i stejnou instituci, tudíž nevidí důvod pro rozdělování heterosexuálních a homosexuálních svazků.¹²⁹ Právnička Adéla Horáková dodává, že pokud by homosexuální páry dostaly stejná práva jako heterosexuální, pouze by se tomu neříkalo manželství, znamenalo by to, že přání LGBT menšiny nebylo vyslyšeno. „Práva ano, manželství ne“ by mělo být spíše změněno na „některá práva ano, ale to hlavní, právo na manželství, to ne“. Manželství je také právo a rovná práva představují základní kámen této diskuse.¹³⁰ Obavu, že manželství gayů a leseb zpochybní instituci tradiční rodiny, vyvrací právník Jan Václav Nedvídek argumentem, že pojetí tradiční rodiny se neustále mění. Před pár generacemi bylo nepředstavitelné, aby si protestant vzal katoličku, a ještě poměrně nedávno nemyslitelné, aby si černoch vzal bílou ženu.¹³¹

Naproti tomu advokátka Alena Vlachová nevidí důvod, proč by do právního institutu manželství, který vznikl a má sloužit především pro plození a následnou výchovu dětí, měly

¹²⁷ FIALA, Adam. Filozof Kašparů: O homosexuálech jako menšině se nejvíc mluví, protože nejvíc křičí po svých právech. In: *ČT24* [online]. 13. 8. 2016 [cit. 2023-03-09]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1874816-filozof-kasparu-o-homosexualech-jako-mensine-se-nejvic-mluvi-protuze-nejvic-krici-po>.

¹²⁸ KROUPA, Daniel. Manželství, rodina, partnerství a adopce. O tom, jak argumentační nedostatky vyhročují spory. *Revue Prostor: Rodina* [online]. (115) [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://revueprostor.cz/manzelstvi-rodina-partnerstvi-a-adopce-o-tom-jak-argumentacni-nedostatky-vyhrocuji-spory>.

¹²⁹ JUNEK, Adam. Manželství gayů neznamená, že budou krásť děti heterosexuálům, říká aktivista Walek. In: *Seznam Zprávy* [online]. 13. 11. 2017 [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/projde-novou-snemovnou-manzelstvi-gayu-a-leseb-aktivista-walek-zive-na-seznamu-39669>.

¹³⁰ VLČKOVÁ, Tereza. Právnička: Když se LGBT lidé ozvou o svá práva, jsou politici v šoku. In: *iDnes.cz* [online]. 2. května 2021 [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/adela-horakova-jsme-fer-manzelstvi-pro-vsechny-zakon-snemovna.A210429_171252_domaci_vlc.

¹³¹ KUBÍČKOVÁ, Klára. Je čas napravit křivdu, říká právník z Oxfordu. In: *Jsmefér* [online]. 3. 4. 2018 [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: https://www.jsmefer.cz/jan_vaclav_nedvidek.

být zahrnuty páry, u kterých je předem zcela jisté, že společně žádné dítě zplodit nemohou, a tedy ani nezplodí. Dvojice muž a žena mohou alespoň teoreticky přivést dítě na svět vždy a nelze to předem zcela vyloučit. Manželství jako svazek muže a ženy včetně jeho zákonného obsahu tvoří stále nejlepší právní rámec, který zajišťuje nejlepší podmínky pro stabilní rodinné prostředí a řádnou výchovu dětí.¹³² Právnička Daniela Kovářová doplňuje, že plození a výchovu dětí není možné oddělit od biologického rodičovství, a tak tady navždy zůstane rodiči jedna žena a jeden muž. V případě adopce nejde o rodičovství, ale příbuzenství. Jestliže si například dvě lesby chtějí adoptovat dítě, tak to dítě má někde své biologické rodiče.¹³³

Pokud bude homosexuálům umožněno uzavírat sňatky, nabízí se podle právního pedagoga Petra Kolmana otázka, proč o manželství neuvažovat nejen z pohledu „druhu osob“, ale i jejich počtu. Milovat se mohou i tři a více osob, a proto Kolmana mrzí, že LGBT aktivisté myslí jen na své dobro, ale o manželství pro více osob se nemluví.¹³⁴ Podle Aleny Vlachové je muž a žena manželskou dvojicí právě z důvodu, že jen takový pár může vytvořit i rodičovský pár. Jestliže ale někdo zastává názor, že smyslem manželství není a nemá být plození dětí, ale pouze soužití milujících se lidí, je skutečně zbytečné nadále vyžadovat omezení počtu osob žijících v manželství.¹³⁵

Jan Václav Nedvídek je však přesvědčen, že zavedení homosexuálního manželství je v České republice otázkou kdy, nikoli jestli. Společenské postoje se velice rychle mění. Jestliže před deseti, patnácti lety být gayem nebo lesbou představovalo určitou překážku pro dosažení vysokých pracovních pozic, dnes jsme již úplně někde jinde.¹³⁶ Adéla Horáková dodává, že podpora zákona o manželství pro všechny je mezi veřejností očividně veliká, větší než u spousta jiných témat, u kterých již Sněmovna před dlouhou dobou rozhodla a zákony přijala, možná

¹³² VLACHOVÁ, Alena. KOMENTÁŘ: 7 neférových argumentů aktivistů za manželství pro všechny. In: *Lidovky.cz* [online]. 24. října 2019 [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/byznys/komentar-7-neferovych-argumentu-aktivistu-za-manzelstvi-pro-vsechny.A191023_123257_in_byznys_pravo_ssu.

¹³³ KOUBOVÁ, Karolína a Ondřej ČIHÁK. Advokátka Kovářová: Návrh zákona na manželství gayů a leseb je paskvil. Udělejme to, ale kvalitně. In: *Český rozhlas plus* [online]. 3. květen 2021 [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/advokatka-kovarova-navrh-zakona-na-manzelstvi-gayu-a-leseb-je-paskvil-udelejme-8482407>.

¹³⁴ KOLMAN, Petr. Tři červnové glosy z notýsku Postaršího Právního Pedagoga a Publicisty Petra. In: *Advokátní deník* [online]. 10. 6. 2022 [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2022/06/10/tri-cervnove-glosy-z-notysku-postarsiho-pravniho-pedagoga-a-publicisty-petra/>.

¹³⁵ VLACHOVÁ, Alena. KOMENTÁŘ: 7 neférových argumentů aktivistů za manželství pro všechny. In: *Lidovky.cz* [online]. 24. října 2019 [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/byznys/komentar-7-neferovych-argumentu-aktivistu-za-manzelstvi-pro-vsechny.A191023_123257_in_byznys_pravo_ssu.

¹³⁶ KUBÍČKOVÁ, Klára. Je čas napravit křivdu, říká právník z Oxfordu. In: *Jsmefér* [online]. 3. 4. 2018 [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: https://www.jsmefer.cz/jan_vaclav_nedvidek.

i proti veřejnému mínění.¹³⁷ Daniela Kovářová však konstatuje, že na manželství homosexuálů naše společnost ještě dostatečně nedozrála. Pokud bude uzákoněno, obrovské části populace to ublíží. Aktivisté, kteří bojují za manželství pro všechny říkají, že registrovaní partneři trpí obrovskou duševní emocionální újmou právě proto, že nemohou do manželství vstupovat. Emocionální újmou ale trpí také manželé, pro které tento institut představuje svatý král. Vystává otázka, či újma je horší. Kovářová zastává názor, že v současné době je škoda takto rozdělovat společnost a navrhuje počkat dvacet let.¹³⁸

6.5 Pohledy politiků

Pro političku ČSSD Radku Maxovou představuje nejdůležitější hnací motor skutečnost, aby děti nebyly po rozchodu či smrti jednoho z partnerů vystaveny právní nejistotě. Homosexuálové si nemohou přiosvojit dítě svého partnera, což znamená, že druhý rodič nemá na dítě ze zákona právo, ačkoliv ho vychovává, protože není biologický. Smrtí biologického rodiče zanikají všechny vazby na druhého partnera. Mnoho institucí prohlašuje, že by dítě v tomto případě neskončilo v ústavní péči, ale jistota zde není nikdy.¹³⁹ Politik KSČM Jiří Dolejš zdůrazňuje, že starosti o blaho dětí vychovávaných ve svazku osob stejného pohlaví neodpovídají skutečnosti. Jde o to překonat psychologickou bariéru, především u starší generace. Mladí lidé zaujímají v této záležitosti mnohem vstřícnější postoj. Co se týče výchovy dětí, na rozdíl od nefungujícího heterosexuálního svazku, milující stejnopohlavní rodiče dětem očividně neublíží. Manželství pro všechny představuje způsob, jak dát vztahům osob stejného pohlaví stejnou posvátnost jako vztahům heterosexuálním.¹⁴⁰

Politik KDU-ČSL Marek Výborný zdůrazňuje, že tak jako si nemyslíme, že máme právo mít děti, tak rovněž tak neexistuje právo na manželství. To je termínem pro exkluzivní vztah mezi mužem a ženou. Jednou z hlavních úloh manželství je podle něj přinést do společnosti nový život, což v kompetenci homosexuálních párů není. Lesbickému páru chybí otec, mužskému

¹³⁷ VLČKOVÁ, Tereza. Právnička: Když se LGBT lidé ozvou o svá práva, jsou politici v šoku.

In: *iDnes.cz* [online]. 2. května 2021 [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/adela-horakova-jsme-fer-manzelstvi-pro-vsechny-zakon-snemovna.A210429_171252_domaci_vlc.

¹³⁸ DVTV. Na manželství pro všechny nejsme připravení, obrovské části populace to ublíží, říká šéfka unie rodinných právníků. In: *Hospodářské noviny* [online]. 1. 7. 2020 [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://domaci.hn.cz/c1-66785310-gay-aktiviste-nehceji-jen-prava-chteji-vsechno-pockejme-dvacet-let-rika-sefka-unie-rodinnych-pravniku>.

¹³⁹ ŠRAJBROVÁ, Markéta. Hnací motor jsou pro mě děti homosexuálů, bez manželství na ně druhý rodič nemá právo, říká Maxová. In: *Aktuálně.cz* [online]. 10. 7. 2018 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/hnaci-motor-jsou-pro-me-deti-homosexualu-bez-manzelstvi-na-n/r-946c69647f9011e8b94e0cc47ab5f122/>.

¹⁴⁰ DOLEJŠ, Jiří. Neopodstatněný strach z manželství pro všechny. In: *Deník Referendum* [online]. 1. listopadu 2018 [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: <https://denikreferendum.cz/clanek/28560-neopodstatneny-strach-z-manzelstvi-pro-vsechny>.

páru chybí matka. Nejsou to děti toho páru.¹⁴¹ Politička Monika Červíčková z hnutí ANO odmítá Výborného argument, že manželství vnáší do společnosti nový život. Bezdětná manželství se v tom případě musí rozvést, nebo budou zrušena? Červíčková se nechce dožít chvíle, kdy bude k uzavření manželství vyžadováno potvrzení, že jsme schopni přivést na svět děti. Svět není černobílý a mnozí z nás žijí životy, které si ani nedokázali představit.¹⁴²

Předseda politické strany SPD Tomio Okamura prohlásil, že než by ho měl adoptovat stejnopohlavní pár, raději by skočil z okna. Sám strávil část dětství v dětském domově a podle svých slov si vždy přál mít maminku a tatínka. Okamura vůči homosexuálům nechová žádnou zášť, koneckonců jeho mladší bratr je jedním z nich. Za rodinu však považuje muže, ženu a děti a tak by tomu podle něj mělo být i nadále.¹⁴³ Stejný názor zastává i bývalý prezident České republiky Miloš Zeman, který přikládá argument, že výraz rodina je odvozen od slova rodit. Zatím nepostřehl, že by stejnopohlavní páry dokázaly přivést na svět nový život. Dokud Zeman vykonával funkci prezidenta České republiky, prohlašoval, že by zákon, který by umožnil uzavírat manželství párům stejného pohlaví vetoval. Homosexuální páry mají podle něj nárok na všechny výhody v rámci registrovaného partnerství, ale rodina je svazkem pouze muže a ženy.¹⁴⁴

Místopředsedkyně poslanecké sněmovny Olga Richterová (Piráti) namítá, že nejen že registrované partnerství nedává stejná práva jako manželství, ale zároveň narušuje i právo na soukromí. Pokud je známo, že je jedinec registrován, je zřejmé, že má jinou sexuální orientaci. Často musí tyto informace poskytnout při změně zaměstnání a podobně. Rozšíření práv pro registrované partnerství není dostačující. Jde o již zmiňovanou ochranu soukromí, o signál pro mladé lidi, že žijí ve společnosti s rovnými právy.¹⁴⁵ Předseda poslanců ODS Marek Benda Richterové oponuje tím, že kdyby bylo uzákoněno manželství pro všechny, vyvstala by otázka, proč by ho mohli uzavřít pouze dva lidé a ne i více mužů či žen. Stát by neměl mít nic

¹⁴¹ SEDLÁČKOVÁ, Veronika a Michael ERHART. Manželství přináší do společnosti nový život, to homosexuální páry nedokáží, říká lidovecký poslanec. In: *Český rozhlas plus* [online]. 13. listopad 2018 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/manzelstvi-prinasi-do-spolecnosti-novy-zivot-homosexualni-pary-nedokazi-rika-7677747>.

¹⁴² Tamtéž

¹⁴³ KOPECKÝ, Josef. Radši bych skočil z okna, než skončit u stejnopohlavního páru, řekl Okamura. In: *iDNES.cz* [online]. 29. dubna 2021 [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/okamura-manzelstvi-osob-stejneho-pohlavi-adopce-deti-z-detskeho-domova.A210429_095743_domaci_kop.

¹⁴⁴ Zeman odmítá manželství osob stejného pohlaví. ‚Takový zákon budu vetovat,‘ řekl. In: *iROZHLAS* [online]. 7. června 2022 [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/prezident-zeman-manzelstvi-homosexualu-veto_2206071303_elev.

¹⁴⁵ KOUBOVÁ, Karolína a Ondřej ČIHÁK. Manželé jsou muž a žena, míní Benda. Všichni bychom měli mít stejná práva, oponuje Richterová. In: *iROZHLAS* [online]. 6. srpna 2022 [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/novela-o-manzelstvi-pro-vsechny_2208061958_mfk.

společného se vztahy lidí, jde mu pouze o výchovu budoucích generací. A ačkoli páry stejného pohlaví mohou vychovávat děti, biologičtí rodiče to nejsou.¹⁴⁶ S tím souvisí i problematika surrogátního mateřství. Ocitáme na hraně sociální manipulace dítěte, kdy si to dítě budeme objednávat v katalogu, což už se v některých západních zemích děje, dodává Marek Výborný.¹⁴⁷

V otázce zavedení manželství pro osoby stejného pohlaví a eventuální možnosti adoptovat děti se z devíti kandidátů na prezidenta České republiky 2023 vyjádřil nesouhlasně pouze Jaroslav Bašta. Současnou právní úpravu hodnotí v obou případech jako vyhovující.¹⁴⁸ Pavel Fischer by namísto sňatků homosexuálů spíše naplnil registrované partnerství všemi různými právy s výjimkou dětí. Ty by raději nechal úplně stranou této diskuse.¹⁴⁹

Zbylých sedm kandidátů souhlasí s uzákoněním manželství homosexuálních párů včetně umožnění adopcí, nebo přinejmenším není proti. Nově zvolený prezident České republiky Petr Pavel se domnívá, že není důvod omezovat něčí práva na základě sexuální orientace. Věřící, že jsme tolerantní společnost, která akceptuje, že mezi námi homosexuálně orientovaní jedinci žijí. Jestliže spolu chtějí žít a stát se právně uznanými partnery, měli by mít také možnost své osobní vztahy formalizovat. Marek Hilšer zdůrazňuje, že v otázce adopcí je nutné umožnit co nejdříve, aby si dítě jednoho z partnerů mohl přiosvojit ten druhý. Není možné, aby jeden z rodičů, který se podílí na výchově a zajištění dítěte, s ním nebyl v žádném právním vztahu. Podle Karla Diviše je pro dítě je lepší vyrůstat ve stabilním prostředí s milujícími rodiči bez ohledu na jejich pohlaví, než v dětském domově bez rodiny, s čímž naprosto souhlasí i Petr Pavel. „*Tmářství minulých století už by mělo být zapomenuto, směřujeme ke století dvadecátému,*“ doplňuje Josef Středula.¹⁵⁰

¹⁴⁶ KOUBOVÁ, Karolína a Ondřej ČIHÁK. Manželé jsou muž a žena, míní Benda. Všichni bychom měli mít stejná práva, oponuje Richterová. In: *iROZHLAS* [online]. 6. srpna 2022 [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/novela-o-manzelstvi-pro-vsechny_2208061958_mfk.

¹⁴⁷ SEDLÁČKOVÁ, Veronika a Michael ERHART. Manželství přináší do společnosti nový život, to homosexuální páry nedokáží, říká lidovecký poslanec. In: *Český rozhlas plus* [online]. 13. listopad 2018 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/manzelstvi-prinasi-do-spolecnosti-novy-zivot-homosexualni-pary-nedokazi-rika-7677747>.

¹⁴⁸ GRIM, Jakub. Názory prezidentských kandidátů: jmenovali by stíhaného premiéra a jsou pro sňatky homosexuálů? In: *iROZHLAS* [online]. 2. ledna 2023 [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/volby/kandidati-na-prezidenta-snatky-homosexualu-adopce-prezidentske-volby-2023_2301020500_jgr.

¹⁴⁹ LOUDOVÁ, Barbora. Fischer: Zrovnoprávnění stejnopohlavních svazků posiluje obavy, že se bude obchodovat s dětmi. In: *Deník N* [online]. 12. října 2022 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://denikn.cz/981368/zacala-valka-nemel-jsem-cas-behat-po-namestich-a-sbirat-podpisy-rika-kandidat-na-hrad-fischer/>.

¹⁵⁰ GRIM, Jakub. Názory prezidentských kandidátů: jmenovali by stíhaného premiéra a jsou pro sňatky homosexuálů? In: *iROZHLAS* [online]. 2. ledna 2023 [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/volby/kandidati-na-prezidenta-snatky-homosexualu-adopce-prezidentske-volby-2023_2301020500_jgr.

6.6 Pohledy teologů

Kazatel Církve bratrské v Litomyšli Daniel Kvasnička by homosexuálním párům uzavírat manželství neumožňoval, ale přál by si, aby měly ve svých svazcích širší rozsah práv a výhodnější podmínky, než mají v současnosti.¹⁵¹ Biblický model manželství podle něj ztělesňuje muž a žena. Je však důležité pomáhat těm, kteří spolu žijí v jiných formách soužití a potřebují nějakou duchovní podporu.¹⁵² Studentka Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy Veronika Dočkalová namítá, že biblické vztahy by se dnešním obráncům tradiční rodiny pravděpodobně příliš nezamlouvaly. Manželství osob stejného pohlaví považují jeho odpůrci za nenormální nebo ohrožující morální výchovu nezletilých. V případě, že se někdo za účelem objasnit své názory odkazuje na Bibli, neměl by zapomínat na to, co kniha skutečně říká. Ani samotný Ježíš nevyrostal v tradiční rodině. Když Marie otěhotněla, nebyla si vůbec jistá tím, kdo je otcem dítěte. Josef se o jejím těhotenství dozvěděl až v momentě, když si ji měl vzít. Tento příběh v podstatě znázorňuje rozpad tradiční rodiny a z toho důvodu není vhodné brát si biblické příběhy za vzor.¹⁵³ Podle faráře Jakuba Helebranta navíc Bibli nelze číst pouze jedním způsobem, každý si v ní může najít vlastní interpretaci. Texty zabývající se homosexuálním jednáním v Bibli zkrátka jsou a záleží na nás, jak s nimi naložíme. Buď budeme hledat jejich kontext, tedy to, co chtěl autor skutečně říci, nebo do nich budeme vnášet současné problémy nebo fenomény. Vztah mezi prvním mužem a první ženou, Adamem a Evou, představuje modelový vztah, což ale neznamená, že jsou ostatní vztahy tomuto základnímu vztahu nějakým způsobem podřadné. Helebrant také zastává názor, že v sekulárním státě by do uzákonění manželství osob stejného pohlaví neměla církev vůbec zasahovat.¹⁵⁴ Pomocný biskup olomoucký Josef Nuzík uvádí, že církev do politiky nezasahuje a aktivně do ní

¹⁵¹ DUBSKÝ, Kamil. Manželství i pro homosexuály? Střet se týká hlavně výchovy dětí. In: *Deník.cz* [online]. 5.4.2019 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/manzelstvi-i-pro-homosexualy-stret-je-hlavne-nad-vychovou-deti-20190405.html.

¹⁵² KVASNIČKA, Daniel. Tak se mi zdá... In: *Blogy respektu* [online]. 16. 6. 2022 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://kvasnicka.blog.respekt.cz/tak-se-mi-zda/>.

¹⁵³ DOČKALOVÁ, Veronika. Ježíš vyrůstal v netradiční rodině. Proč gay manželství není v rozporu s Bibli. In: *Deník Referendum* [online]. 21. listopadu 2018 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://denikreferendum.cz/clanek/28681-jezis-vyrustal-v-netradicni-rodine-proc-gay-manzelstvi-neni-v-rozporu-s-bibli>.

¹⁵⁴ ROZSYPAL, Michael. Farář Helebrant: Jsem pro stejnopohlavní manželství, církev by do toho neměla mluvit. In: *Aktuálně.cz* [online]. 26. 8. 2022 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/dvtv/farar-heberant-jsem-pro-stejnopohlavni-manzelstvi-cirkev-by/r~305a64ea253f11edbe29ac1f6b220ee8/>.

nevstupuje, ale v tomto případě musí. Rodina ztělesňuje základní buňku a prosperitu lidské společnosti a církev ji musí v takových chvílích chránit.¹⁵⁵

Římskokatolický kněz z Lanškrouna Zbigniew Czendlik vyjadřuje nesouhlas jak se sňatky homosexuálů, tak i s jejich právem na adopce dětí. Kdyby bylo stejnopohlavní manželství legalizováno, nebylo by to podle něj skutečné manželství.¹⁵⁶ Skutečnou rodinu pro kněze představuje pouze soužití mezi mužem a ženou.¹⁵⁷ Oproti tomu farářka Martina Viktorie Kopecká s uzákoněním stejnopohlavních sňatků nemá problém, jelikož si uvědomuje, že homosexuální páry jsou v mnoha ohledech stále diskriminovány, například nemají právo na informace o zdravotním stavu druhého partnera. Zda by měl mít každý automaticky právo na dítě, si ale není jistá. Pro dítě je samozřejmě lepší, když se o něj starají dvě matky nebo dva otcové, než aby vyrůstalo v dětském domově. Podle farářky je ale optimální, jestliže jsou dítěti k dispozici oba rodičovské vzory.¹⁵⁸ Stejný názor zastává i Josef Nuzík. Bez plození dětí a jejich následné výchovy nemá žádná společnost nikde na světě budoucnost. Podle jeho slov je společnost na heterosexuálních vztazích postavena, protože homosexuální pár nikdy nemůže zplodit dítě přirozenou cestou.¹⁵⁹ Český katolický kněz Petr Piřha dodává, že podle katolické antropologie jsou muž a žena součástí přirozeného řádu daného Bohem. Jejich posláním je plodit se, množit a naplnit Zemi. Za přirozený je pokládán pouze svazek muže a ženy, homosexuální tedy nikoli. Z tohoto pohledu jsou současné snahy o dosažení rovných práv pro svazky homosexuálů v rozporu s přirozeným řádem.¹⁶⁰ Veronika Dočkalová namítá, že v Bibli

¹⁵⁵ HŮLKOVÁ, Eva a Jaroslav PLAŠIL. Exkluzivita manželství tvoří základ společnosti, homosexuálové nemůžou zplodit potomka, tvrdí biskup. In: iROZHLAS [online]. 16. 7. 2018 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/knez-cirkev-vira-homosexualita-rodina-spolecnost-ustavni-navrh_1807070600_jgr.

¹⁵⁶ DŮBSKÝ, Kamil. Manželství i pro homosexuály? Střet je hlavně nad výchovou dětí. In: *Pardubický deník* [online]. 5.4.2019 [cit. 2023-03-23]. Dostupné z: <https://pardubicky.denik.cz/z-regionu/manzelstvi-i-pro-homosexualy-stret-je-hlavne-nad-vychovou-deti-20190405.html>.

¹⁵⁷ „Tolerance je základem zdravé společnosti,“ říká Zbigniew Czendlik. In: *Echo24* [online]. 20. listopadu 2018 [cit. 2023-03-23]. Dostupné z: <https://www.echo24.cz/a/SvzAj/tolerance-je-zakladem-zdrave-spolecnosti-rika-zbigniew-czendlik>.

¹⁵⁸ MACA, Tomáš. Farářka: Budujeme kariéru a nepečujeme o vztahy. Dobu mateřství by si ženy měly užít. In: *Aktuálně.cz* [online]. 9. 3. 2020 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/fararka-budujeme-karieru-a-nepecujeme-o-vztahy-dobu-materstv/r~8ec158be5fac11eab1110cc47ab5f122/>.

¹⁵⁹ HŮLKOVÁ, Eva a Jaroslav PLAŠIL. Exkluzivita manželství tvoří základ společnosti, homosexuálové nemůžou zplodit potomka, tvrdí biskup. In: iROZHLAS [online]. 16. 7. 2018 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/knez-cirkev-vira-homosexualita-rodina-spolecnost-ustavni-navrh_1807070600_jgr.

¹⁶⁰ HLAVÁČEK, Karel. Víra v Boha je důležitější než rodinné role či sňatky homosexuálů. In: *Lidovky.cz* [online]. 10. listopadu 2018 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/ceska-pozice/vira-v-boha-je-dulezitejsi-nez-rodinne-role-ci-snatky-homosexualu.A181108_192939_pozice-tema_lube.

není nikde uvedeno, jak by manželství mělo vypadat. Píše se sice o tom, s kým by muž neměl mít sex (je zde zavržen incest), ale ne o tom, co je manželství a kdo do něj vstupuje.¹⁶¹

Starokatolický kněz Petr Jan Vinš upozorňuje, že stejnopohlavní sňatky mohou ve svém důsledku instituci manželství posílit. Dnešní společnost si prochází určitou krizí závazků, lidé často nevstupují do manželství právě z důvodu, že se jedná o poměrně silný závazek. Pokud však tito jedinci u homosexuálních párů uvidí, že sňatky uzavírají, posílí to myšlenku, že je vstupovat do manželství normální, a to by podle něj bylo pozitivní. Krize ochoty uzavírat sňatky ohrožuje heterosexuální manželství mnohem více než potenciální svazky osob stejného pohlaví.¹⁶² Oxfordský biskup Steven Croft se dokonce omluvil za to, že svůj názor na manželství osob stejného pohlaví změnil až příliš pozdě. Dnes je již přesvědčen, že by kněží měli homosexuálním párům umožnit uzavřít sňatek, jestliže si to přejí. Trvalo mu deset let, než si uvědomil, že gayové a lesby včetně jejich rodin musí být zahrnuti láskou a respektem.¹⁶³

6.7 Shrnutí

Podle odborné veřejnosti by legalizace homosexuálních sňatků mohla posílit postavení rodiny ve společnosti, jelikož by rodinám osob stejného pohlaví bylo umožněno ve společnosti rovnocenně fungovat. Páry stejného pohlaví fakticky plní roli rodiny a mají proto bezprostřední nárok na symbolické uznání ze strany celé společnosti. Sexuální orientace neovlivňuje schopnost být dobrým rodičem a obavy z nedostatku mužských a ženských vzorů nejsou opodstatněné. Dítě sice potřebuje považovat jednoho člověka z páru za matku a druhého za otce, ale už nezáleží na tom, kdo z partnerů jakou roli zastává. Dále bývá zmiňována právní nejistota, které mohou být děti vychovávány homosexuálními páry po rozchodu či smrti jednoho z partnerů vystaveny. Registrované partnerství nejen nedává stejná práva jako manželství, ale také narušuje právo na soukromí.

Uzákonění manželství osob stejného pohlaví by bylo daleko jednodušší, než postupné naplňování registrovaného partnerství všemi různými právy. Pokud by homosexuální páry dostaly stejná práva jako heterosexuální, jen by se takové instituci neříkalo manželství, přání

¹⁶¹ DOČKALOVÁ, Veronika. Ježíš vyrůstal v netradiční rodině. Proč gay manželství není v rozporu s Bibli. In: *Deník Referendum* [online]. 21. listopadu 2018 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://denikreferendum.cz/clanek/28681-jezis-vyrustal-v-netradicni-rodine-proc-gay-manzelstvi-neni-v-rozporu-s-bibli>.

¹⁶² HŮLKOVÁ, Eva a Ondřej ČIHÁK. Heterosexuální manželství víc ohrožuje neochota lidí se vázat než svazky gayů a leseb, věří teolog Vinš. In: *Český rozhlas plus* [online]. 23. květen 2021 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/heterosexualni-manzelstvi-vic-ohrozuje-neochota-lidi-se-vazat-zez-svazky-gayu-a-8496447>.

¹⁶³ Oxfordský biskup podpořil sňatky homosexuálů. Mrzí mě, že kvůli mně trpěli, přiznal. In: *Aktuálně.cz* [online]. 4. 11. 2022 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/oxfordsky-biskup-podporil-snatky-homosexualu-mrzi-me-ze-kvul/r~00c622da5c2311ed9ae20cc47ab5f122/>.

LGBT aktivistů by nebylo vyslyšeno. Manželství je také právo. V případě, že někdo považuje homosexuální sňatky za nenormální nebo ohrožující morální výchovu nezletilých a odkazuje se přitom na Bibli, neměl by zapomínat na to, co se v knize skutečně píše. Ani sám Ježíš nebyl vychován v tradiční rodině. Bibli navíc nelze číst jednoznačně, každý si v ní může najít vlastní interpretaci.

Manželství osob stejného pohlaví má mezi odborníky i své odpůrce. Vyslovují obavu, že s jeho legalizací budou jedinci, kteří mít dítě sami nemohou, hledat někoho, kdo by jim dítě odnesl. Dítě se pak bude stávat čím dál častěji předmětem trhu. Jiní nevidí důvod, proč by manželství, jehož smyslem je zplození a následná výchova dětí, mělo zahrnovat páry, které společně žádné dítě počít nemohou. Manželská dvojice muž a žena je totiž dvojicí právě z důvodu, že jen takový pár může vytvořit i rodičovský pár. Společnost na heterosexuálních vztazích stojí, jelikož homosexuální pár nikdy nemůže zplodit dítě přirozeným způsobem. V této souvislosti se hovoří o biblickém modelu manželství, který představuje muž a žena. Pokud by bylo zavedeno manželství pro všechny, vyvstala by otázka, proč by do něj mohli vstoupit pouze dva lidé a ne i více mužů nebo žen. Rovné postavení by mohli požadovat například polyamoristé. Téma umožnění stejnopohlavním párům uzavřít manželství má mezi odbornou veřejností své zastánce i odpůrce. Prošla jsem i řadu diskusí, abych zjistila, jak se k této problematice staví česká veřejnost. Lidé nemají problém s naplněním registrovaného partnerství všemi různými právy, ale nemělo by se takové instituci říkat manželství. To by mělo zůstat svazkem pouze muže a ženy. Muž a žena tvoří manželskou dvojici právě proto, že žádná jiná dvojice přivést na svět nový život nedokáže. Někteří se obávají, co dalšího by mohlo přijít, pokud by bylo manželství pro homosexuály uzákoněno. Bývá uváděno například zrušení manželství mezi mužem a ženou nebo uzavírání manželství se svými domácími mazlíčky.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, jaké názory na uzákonění manželství osob stejného pohlaví zastává odborná veřejnost. Komparovala jsem názory psychologů, sociologů, filozofů, teologů, právníků a politiků. Většina odborníků by s legalizací homosexuálních sňatků souhlasila, jelikož by se tím posílilo postavení rodiny ve společnosti. Více než mužské a ženské vzory dítě potřebuje pro svůj plný vývoj matku a otce. Kdo z partnerů jakou roli zastává, již bez ohledu na pohlaví není podstatné. Podle odpůrců z řad odborníků by součástí manželství, jehož hlavním smyslem je plodit a následně vychovávat děti, neměly být páry, které společně na svět žádný nový život přivést nemohou.

V teoretické části jsem nastínila historický kontext, nesezdané soužití, manželství a registrované partnerství. Dále jsem popsala, jak se vyvíjela právní úprava registrovaného partnerství, a to od prvního návrhu zákona z roku 1997, až po návrh, který se stal zákonem č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství. Uvedenému zákonu jsem se věnovala v další kapitole. Na závěr jsem přiblížila situaci v některých vybraných státech, konkrétně v Nizozemsku, Spojených státech amerických, Slovinsku, Itálii a Rakousku. Ve druhé části bakalářské práce jsem porovnávala názory odborníků na zavedení manželství homosexuálních párů.

Dle mého názoru by v České republice měly být legalizovány sňatky stejnopohlavních párů, protože mezi manželstvím a registrovaným partnerstvím existují obrovské rozdíly jak z hlediska právního, praktického, tak i symbolického. Sňatky homosexuálů nikomu neublíží, ale mnoha lidem pomohou. Manželství je také právo a jestliže někdo ve společnosti stejná práva nemá, není jejím rovnocenným členem. A to do ní nepatří.

POUŽITÁ LITERATURA

- BUREŠOVÁ, Kateřina. *Rodičovství a partnerství gayů a leseb v českém právu*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2020. ISBN 978-80-7330-371-6.
- FRANCOVÁ, Marie a Jana DVOŘÁKOVÁ ZÁVODSKÁ. *Rozvody, rozchody a zánik partnerství*. 4. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7598-120-2.
- HIML, Pavel, Jan SEIDL a Franz SCHINDLER, ed. *"Miluji tvory svého pohlaví": homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí*. Praha: Argo, 2013. Každodenní život., sv. 56. ISBN 978-80-257-0876-7.
- HRUŠÁKOVÁ, Milana a Zdeňka KRÁLÍČKOVÁ. *České rodinné právo*. 3., přeprac. a dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. Edice učebnice Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 376. ISBN 80-7239-192-5.
- HRUŠÁKOVÁ, Milana, Zdeňka KRÁLÍČKOVÁ a Lenka WESTPHALOVÁ. *Rodinné právo*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. 978-80-7400-644-9.
- MENCNEROVÁ, Kateřina. *Rozvod manželství*. V Praze: C.H. Beck, 2020. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-796-5.
- NOVOTNÝ, Petr, Jitka IVIČIČOVÁ, Ivana SYRŮČKOVÁ a Pavlína VONDRÁČKOVÁ. *Nový občanský zákoník*. Praha: Grada, 2014. Právo pro každého. ISBN 978-80-247-5167-2.
- SEIDL, Jan. *Od žaláře k oltáři: emancipace homosexuality v českých zemích od roku 1867 do současnosti*. Brno: Host, 2012. ISBN 978-80-7294-585-6.
- ŠÍNOVÁ, Renáta a Ondřej ŠMÍD. *Manželství*. Praha: Leges, 2014. Teoretik. ISBN 978-80-7502-046-8.
- ŠMÍD, Ondřej a Renáta ŠÍNOVÁ. *Rozvod manželství*. Praha: Leges, 2013. Teoretik. ISBN 978-80-87576-66-3.
- ŠULOVÁ, Lenka, Tomáš FAIT a Petr WEISS. *Výchova k sexuálně reprodukčnímu zdraví*. Praha: Maxdorf, 2011. ISBN 978-80-7345-238-4.

INTERNETOVÉ ZDROJE

„Češi si zvyknou.“ Sociolog prozradil, jak se tlačí „manželství pro všechny“. A čeho se bojí. In: *ParlamentníListy.cz* [online]. 10.06.2022 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/-Cesi-si-zvyknou-Sociolog-prozradil-jak-se-tlaci-manzelstvi-pro-vsechny-A-ceho-se-boji-705053>.

„Tolerance je základem zdravé společnosti,“ říká Zbigniew Czendlik. In: *Echo24* [online]. 20. listopadu 2018 [cit. 2023-03-23]. Dostupné z: <https://www.echo24.cz/a/SvzAj/tolerance-je-zakladem-zdrave-spolecnosti-rika-zbigniew-czendlik>.

187. Kolokvium k individuálním adopcím dětí registrovanými partnery. In: Český webový archiv [online]. 12. 2. 2010 [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://wayback.webarchiv.cz/wayback/20100707081242/http://www.vlada.cz/cz/clenove-vlady/ministri-pri-uradu-vlady/michael-kocab/tz/187--kolokvium-k-individualnim-adopcim-deti-registrovanymi-partnery-68255/>.

A přece jen manželství není jen muž a žena, rozhodlo Slovinsko. In: *IDNES.cz* [online]. 4. října 2022 [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/slovinsko-manzelstvi-pro-vsechny-adopce-homosexualni-pary.A221004_192005_zahranicni_pukk.

BARVÍNKOVÁ, Marie. Dějiny manželství jsou plné překvapení. In: *Jsmefér* [online]. 27. 4. 2017 [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: https://www.jsmefer.cz/dejiny_manzelstvi.

BORECKÝ, Aleš. Spojení duší: Možností uzavřít manželství mimo tradiční rámec můžeme jako společnost jen získat. In: *Psychologie.cz* [online]. 22. 8. 2022 [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://psychologie.cz/spojeni-dusi/>.

CERQUEIROVÁ, Andrea. Děti vyrůstající se dvěma matkami či otci nestrádají. Lékaři, psychologové či sexuologové řekli jasné slovo! In: *Náš REGION* [online]. 26.1.2019 [cit. 2023-02-28]. Dostupné z: <https://nasregion.cz/deti-vyrustajici-se-dvema-matkami-ci-otci-nestradaji-lekari-psychologove-ci-sexuologove-rekli-jasne-slovo-81703/>.

ČESKO. Nález č. 234/2016, ve věci návrhu na zrušení § 13 odst. 2 zákona č. 115/2006, o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, Ústavního soudu. In: *Sbírka zákonů*. 2016, částka 91, číslo 234. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/86793/1/2/nalez-c-234-2016-sb-ve-veci-navrhu-na-zruseni-13-odst-2-zakona-c-115-2006-sb-o-registrovanem-partnerstvi-a-o-zmene-nekterych-souvisejicich-zakonu>.

ČESKO. Zákon č. 115/2006, o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů*. 2006, částka 38, číslo 115. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-115>.

ČESKO. Zákon č. 301/2000, o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů*. 2000, částka 85, číslo 301. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-301>.

ČESKO. Zákon č. 89/2012, občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů*. 2012, částka 33, číslo 89. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>.

DOČKALOVÁ, Veronika. Ježíš vyrůstal v netradiční rodině. Proč gay manželství není v rozporu s Bibli. In: *Deník Referendum* [online]. 21. listopadu 2018 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://denikreferendum.cz/clanek/28681-jezis-vyrustal-v-netradicni-rodine-proc-gay-manzelstvi-neni-v-rozporu-s-bibli>.

DOLEJŠ, Jiří. Neopodstatněný strach z manželství pro všechny. In: *Deník Referendum* [online]. 1. listopadu 2018 [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: <https://denikreferendum.cz/clanek/28560-neopodstatneny-strach-z-manzelstvi-pro-vsechny>.

DOOLEY, Jenna. Sociologist's View: Same-Sex Marriage. In: *Northern Public Radio* [online]. March 13, 2013 [cit. 2023-03-02]. Dostupné z: <https://www.northernpublicradio.org/2013-03-13/sociologists-view-same-sex-marriage>.

DUBSKÝ, Kamil. Manželství i pro homosexuály? Střet se týká hlavně výchovy dětí. In: *Deník.cz* [online]. 5.4.2019 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/manzelstvi-i-pro-homosexuality-stret-je-hlavne-nad-vychovou-deti-20190405.html.

DVTV. Na manželství pro všechny nejsme připravení, obrovské části populace to ublíží, říká šéfka unie rodinných právníků. In: *Hospodářské noviny* [online]. 1. 7. 2020 [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://domaci.hn.cz/c1-66785310-gay-aktiviste-nechteji-jen-prava-chteji-vsechno-pockejme-dvacet-let-rika-sefka-unie-rodinnych-pravniku>.

FIALA, Adam. Filozof Kašparů: O homosexuálech jako menšině se nejvíc mluví, protože nejvíc křičí po svých právech. In: *ČT24* [online]. 13. 8. 2016 [cit. 2023-03-09]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1874816-filozof-kasparu-o-homosexualech-jako-mensine-se-nejvic-mluvi-protoze-nejvic-krici-po>.

FIALA, Jan. Trumfneme Západ? Itálie manželství pro všechny nefandí. In: *Jsmefér* [online]. 31.8.2018 [cit. 2022-11-23]. Dostupné z: <https://www.jsmefer.cz/italie>.

Gay marriage will destabilise family life, sociologist warns. In: *The Telegraph* [online]. 04 March 2013 [cit. 2023-03-02]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/news/politics/9908951/Gay-marriage-will-destabilise-family-life-sociologist-warns.html>.

GRIM, Jakub. Názory prezidentských kandidátů: jmenovali by stíhaného premiéra a jsou pro sňatky homosexuálů? In: *iROZHLAS* [online]. 2. ledna 2023 [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/volby/kandidati-na-prezidenta-snatky-homosexualu-adopce-prezidentske-volby-2023_2301020500_jgr.

Hlasování pořadové číslo 161, 2. dubna 1998, 23. schůze Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=11540>.

HLAVÁČEK, Karel. Víra v Boha je důležitější než rodinné role či sňatky homosexuálů. In: *Lidovky.cz* [online]. 10. listopadu 2018 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/ceska-pozice/vira-v-boha-je-dulezitejsi-nez-rodinne-role-ci-snatky-homosexualu.A181108_192939_pozice-tema_lube.

Homosexuální sňatky: Nizozemsko následovalo již devět zemí. In: *ČT24* [online]. 1.4.2011 [cit. 2022-11-23]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1275287-homosexualni-snatky-nizozemsko-nasledovalo-jiz-devet-zemi>.

HŮLKOVÁ, Eva a Jaroslav PLAŠIL. Exkluzivita manželství tvoří základ společnosti, homosexuálové nemůžou zplodit potomka, tvrdí biskup. In: *iROZHLAS* [online]. 16. 7. 2018 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/knez-cirkev-vira-homosexualita-rodina-spolecnost-ustavni-navrh_1807070600_jgr.

HŮLKOVÁ, Eva a Ondřej ČIHÁK. Heterosexuální manželství víc ohrožuje neochota lidí se vázat než svazky gayů a leseb, věří teolog Vinš. In: *Český rozhlas plus* [online]. 23. květen 2021 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/heterosexualni-manzelstvi-vic-ohrozuje-neochota-lidi-se-vazat-nez-svazky-gayu-a-8496447>.

Itálie schválila registrované partnerství, hlasování doprovázely demonstrace. In: *ČT24* [online]. 11.5.2016 [cit. 2022-11-23]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1782935-italie-schvalila-registrovane-partnerstvi-hlasovani-doprovazely-demonstrace>.

JAROLÍMKOVÁ, Zuzana. ‚Jsou to děti boží a mají právo na rodinu.‘ Papež František podpořil svazky homosexuálních párů. In: *iROZHLAS* [online]. 21. 10. 2020 [cit. 2023-03-11]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/papez-frantisek-registrovane-partnerstvi-homosexualita_2010211752_zuj.

JUNEK, Adam. Manželství gayů neznamena, že budou krást děti heterosexuálům, říká aktivista Walek. In: *Seznam Zprávy* [online]. 13. 11. 2017 [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/projde-novou-snemovnou-manzelstvi-gayu-a-leseb-aktivista-walek-zive-na-seznamu-39669>.

KOLMAN, Petr. Tři červnové glosy z notýsku Postaršího Právnického Pedago a Publicisty Petra. In: *Advokátní deník* [online]. 10. 6. 2022 [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2022/06/10/tri-cervnove-glosy-z-notysku-postarsiho-pravniho-pedagoga-a-publicisty-petra/>.

KOPECKÝ, Josef. Radši bych skočil z okna, než skončit u stejnopohlavního páru, řekl Okamura. In: *iDNES.cz* [online]. 29. dubna 2021 [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/okamura-manzelstvi-osob-stejneho-pohlavi-adopce-deti-z-detskeho-domova.A210429_095743_domaci_kop.

KOUBOVÁ, Karolína a Ondřej ČIHÁK. Advokátka Kovářová: Návrh zákona na manželství gayů a leseb je paskvil. Udělejme to, ale kvalitně. In: *Český rozhlas plus* [online]. 3. květen 2021 [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/advokatka-kovarova-navrh-zakona-na-manzelstvi-gayu-a-leseb-je-paskvil-udelejme-8482407>.

KOUBOVÁ, Karolína a Ondřej ČIHÁK. Manželé jsou muž a žena, míní Benda. Všichni bychom měli mít stejná práva, oponuje Richterová. In: *iROZHLAS* [online]. 6. srpna 2022 [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/novela-o-manzelstvi-provsechny_2208061958_mfk.

KROUPA, Daniel. Manželství, rodina, partnerství a adopce. O tom, jak argumentační nedostatky vyhrocují spory. *Revue Prostor: Rodina* [online]. (115) [cit. 2023-03-10]. Dostupné z: <https://revueprostor.cz/manzelstvi-rodina-partnerstvi-a-adopce-o-tom-jak-argumentacni-nedostatky-vyhrocuji-spory>.

KUBÍČKOVÁ, Klára. Je čas napravit křivdu, říká právník z Oxfordu. In: *J sme fér* [online]. 3. 4. 2018 [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: https://www.jsmefer.cz/jan_vaclav_nedvidek.

KVAPILÍK, Jakub. Společenskou reprodukci dokáže zajistit pouze tradiční manželství. In: *Lidovky.cz* [online]. 30. listopadu 2019 [cit. 2023-03-09]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/ceska-pozice/spolecenskou-reprodukcii-dokaze-zajistit-pouze-tradicni-manzelstvi.A191126_173006_pozice-tema_lube.

KVASNIČKA, Daniel. Tak se mi zdá... In: *Blogy respektu* [online]. 16. 6. 2022 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://kvasnicka.blog.respekt.cz/tak-se-mi-zda/>.

LOUDOVÁ, Barbora. Fischer: Zrovnoprávnění stejnopohlavních svazků posiluje obavy, že se bude obchodovat s dětmi. In: *Deník N* [online]. 12. října 2022 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://denikn.cz/981368/zacala-valka-nemel-jsem-cas-behat-po-namestich-a-sbirat-podpisy-rika-kandidat-na-hrad-fischer/>.

MACA, Tomáš. Farářka: Budujeme kariéru a nepečujeme o vztahy. Dobu mateřství by si ženy měly užít. In: *Aktuálně.cz* [online]. 9. 3. 2020 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/fararka-budujeme-karieru-a-nepecujeme-o-vztahy-dobu-materstv/r~8ec158be5fac11eab1110cc47ab5f122/>.

Návrh zákona o adopcích by pomohl víc lesbičkám než gayům. In: *Týden.cz* [online]. 11.05.2013 [cit. 2023-03-07]. Dostupné z: https://www.tyden.cz/rubriky/domaci/navrh-zakona-o-adopcich-by-pomohl-vic-lesbickam-nez-gayum_269761.html.

Návrh zákona o registrovaném partnerství. In: *Společná česko-slovenská digitální parlamentní knihovna*. Roč. 1997, č. 359. Dostupné z: www.psp.cz/eknih/1996ps/tisky/t035900.htm.

ONDŘEJEK, Pavel. Případ Obergefell v. Hodges před NS USA – k otázce diskriminace párů osob stejného pohlaví. In: *Výzkumné centrum pro lidská práva* [online]. 8.10.2015 [cit. 2022-11-23]. Dostupné z: <https://www.vclp.cz/news/pripad-obergefell-v-hodges-pred-nejvyssim-soudem-usa-k-otazce-diskriminace-paru-osob-stejneho-pohlavi/>.

Oxfordský biskup podpořil sňatky homosexuálů. Mrzí mě, že kvůli mně trpěli, přiznal. In: *Aktuálně.cz* [online]. 4. 11. 2022 [cit. 2023-03-17]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/oxfordsky-biskup-podporil-snatky-homosexualu-mrzi-me-ze-kvul/r~00c622da5c2311ed9ae20cc47ab5f122/>.

PITONĚK, Michal. Rovnost manželství ve světě: Přehled států a zemí, které uznaly rovnost manželství. In: *Queer Geography* [online]. [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://queergeography.cz/sexualni-obcanstvi/rovnost-manzelstvi/rovnost-manzelstvi-ve-svete/>.

PROKOP, Daniel. Manželství a adopce pro všechny? Daniel Prokop a jeho Úvod do praktické sociologie. In: *Novinky.cz* [online]. 16. 8. 2019 [cit. 2023-03-02]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/kultura-salon-manzelstvi-a-adopce-pro-vsechny-daniel-prokop-a-jeho-uvod-do-prakticke-sociologie-40293378>.

Přehledně: Ve kterých zemích je homosexualita stále trestná? In: *Česká justice* [online]. 3.12.2022 [cit. 2023-03-21]. Dostupné z: <https://www.ceska-justice.cz/2022/12/prehledne-ve-kterych-zemich-je-homosexualita-stale-trestna/>.

Rakousko bude mít manželství pro všechny. In: *Jsme fér* [online]. 5.12.2017 [cit. 2022-11-23]. Dostupné z: https://www.jsmefer.cz/rakousko_manzelstvi_pro_vsechny.

ROZSYPAL, Michael. Farář Helebrant: Jsem pro stejnopohlavní manželství, církev by do toho neměla mluvit. In: *Aktuálně.cz* [online]. 26. 8. 2022 [cit. 2023-03-18]. Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/dvtv/farar-heberant-jsem-pro-stejnopohlavni-manzelstvi-cirkev-by/r~305a64ea253f11edbe29ac1f6b220ee8/>.

SEDLÁČKOVÁ, Veronika a Michael ERHART. Manželství přináší do společnosti nový život, to homosexuální páry nedokáží, říká lidovecký poslanec. In: *Český rozhlas plus* [online]. 13. listopad 2018 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/manzelstvi-prinasi-do-spolecnosti-novy-zivot-homosexualni-pary-nedokazi-rika-7677747>.

SKALICKÝ, Matěj. Češi jsou papučový národ, zvyknou si. Body se na manželství pro všechny ale uhrát nedají, soudí sociolog. In: *iROZHLAS* [online]. 10. 6. 2022 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/podcast-vinohradska-12-manzelstvi-snatky-stejnopohlavni-pary_2206100600_cen?fbclid=IwAR0nkzgxL7zpRkqiWe9U7z_dDgSMfhUOwKcOLL_StdwID7fdLoaU7tug1Pc.

SLÁDEČKOVÁ, Tereza. Slovo manželství prozatím obětujeme, radši řešme práva registrovaných, říká sociolog. In: *Aktuálně.cz* [online]. 16. 7. 2022 [cit. 2023-03-01]. Dostupné z: https://zpravy.aktualne.cz/domaci/stejnopohlavni-manzelstvi-zdenek-sloboda/r~92e5552e038511edb1f50cc47ab5f122/?fbclid=IwAR0APxJDVWR1Qci4sUf-SK5Koe_Us06MvKd1B3kVZuPrchQoXYU1zlotAxw.

Slovenia Legalises Same-Sex Marriage, Adoptions. In: *Total Slovenia News* [online]. 08 Jul 2022 [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: https://www.total-slovenia-news.com/politics/10254-slovenia-legalises-same-sex-marriage-adoptions?utm_content=cmp-true.

Sňatky mezi páry stejného pohlaví by mohly postavení rodiny posílit, říká socioložka. In: *ČT24* [online]. 1. 5. 2021 [cit. 2023-03-06]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3305553-snatky-mezi-pary-stejneho-pohlavi-mohly-postaveni-rodiny-posilit-rika-sociolozka>.

Sněmovní tisk 1075/0. In: *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. 2001 [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?o=3&ct=1075&ct1=0>.

Sněmovní tisk 124. In: *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. 1999 [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/cgi-bin/win/sqw/historie.sqw?o=3&t=124>.

Sněmovní tisk 650/0, část č. 1/112. In: *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. 2004 [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=12751&pdf=1>.

Sněmovní tisk 969. In: *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. 2005 [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/historie.sqw?o=4&T=969>.

Sněmovní tisk 969/1, část č. 1/2. In: *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. 2005 [cit. 2023-02-20]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=14027&pdf=1>.

SUDA, Karel a Anna Katerina VINTROVÁ. Rakousko je dalším sousedním státem umožňujícím sňatek homosexuálům. V Česku se na změnu čeká. In: *Právo21* [online]. 15.7.2020 [cit. 2022-11-23]. Dostupné z: <https://pravo21.cz/pravo/rakousko-je-dalsim-sousednim-statem-umoznujicim-snatek-homosexualum-v-cesku-se-na-zmenu-ceka>.

ŠKODA, Jan. Manželství i pro lidi stejného pohlaví nikoho neomezí, uvedli autoři novely občanského zákoníku. In: *ČT24* [online]. 8. 6. 2022 [cit. 2023-03-08]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3501801-manzelstvi-i-pro-lidi-stejneho-pohlavi-nikoho-neomez-i-vedli-autori-novely-obcanskeho>.

ŠRAJBROVÁ, Markéta. Hnací motor jsou pro mě děti homosexuálů, bez manželství na ně druhý rodič nemá právo, říká Maxová. In: *Aktuálně.cz* [online]. 10. 7. 2018 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/hnaci-motor-jsou-pro-me-deti-homosexualu-bez-manzelstvi-na-n/r~946c69647f9011e8b94e0cc47ab5f122/>.

ŠRAJBROVÁ, Markéta. Podpora manželství homosexuálů roste. Nejkonzervativnější jsou muži nad 45 let. In: *Aktuálně.cz* [online]. 17. 1. 2019 [cit. 2023-03-02]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/podpora-manzelstvi-homosexualu-roste-nejkonzervativnejsi-jso/r~5e20284e1a5b11e992d50cc47ab5f122/>.

Štrasburk nutí Itálii uznat manželství homosexuálů. Chyba, říká český i polský soudce. In: *Echo24* [online]. 30. prosince 2017 [cit. 2023-02-21]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/SNCnf/strasburk-nuti-italii-uznat-manzelstvi-homosexualu-chyba-rika-cesky-i-polsky-soudce>.

TĚŠÍNSKÁ, Tereza. Sexualitu dětí rodiče stejného pohlaví neovlivní. Role matky a otce jsou ale důležité, tvrdí studie. In: *Aktuálně.cz* [online]. 18. 8. 2017 [cit. 2023-03-12]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/na-budouci-sexualni-orientaci-deti-se-rodice-podepisuji-uz-v/r~1c78d790835a11e782f9002590604f2e/>.

The Journey to Marriage Equality in the United States. In: *Human Rights Campaign* [online]. [cit. 2023-02-22]. Dostupné z: <https://www.hrc.org/our-work/stories/the-journey-to-marriage-equality-in-the-united-states>.

TOMAN, Hynek. Před 30 lety přestala být homosexualita nemoc. Proč to trvalo tak dlouho? In: *Prague Pride* [online]. 16. květen 2020 [cit. 2023-02-23]. Dostupné z: <https://www.praguepride.cz/cs/cteni-a-foto/clanky/1103-pred-30-lety-prestala-byt-homosexualita-nemoc>.

TURČEKOVÁ, Šárka. Ústavní soud zrušil zákaz adopce registrovaným gayům a lesbám. In: *ČtiDoma.cz* [online]. 30.06.2016 [cit. 2023-02-27]. Dostupné z: <https://www.ctidoma.cz/single-zpravodajstvi/2016-06-30-ustavni-soud-zrusil-zakaz-adopce-registrovanym-gayum-lesbam-25130>.

VÁŠA, Martin. Každý z nás si nese vlastní peklo. Musíme si uvědomit, že lidé nejsou monogamní, říká terapeut Vojtko. In: *Lidovky.cz* [online]. 8. června 2022 [cit. 2023-02-27]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/relax/honza-vojtka-terapie-psychika-deprese-valka-na-ukrajine-uzkosti.A220601_153402_in_magazin_ape.

VLACHOVÁ, Alena. KOMENTÁŘ: 7 neférových argumentů aktivistů za manželství pro všechny. In: *Lidovky.cz* [online]. 24. října 2019 [cit. 2023-03-13]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/byznys/komentar-7-neferovych-argumentu-aktivistu-za-manzelstvi-pro-vsechny.A191023_123257_in_byznys_pravo_ssu.

VLČKOVÁ, Tereza. Dítěti je jedno, kdo se o něj stará. Okamurovi oponují aktivisté i experti. In: *iDnes.cz* [online]. 29. dubna 2021 [cit. 2023-02-28]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/tomio-okamura-manzelstvi-pro-vsechny-lgbtq-sexualni-orientace.A210429_102149_domaci_vlc.

VLČKOVÁ, Tereza. Právnička: Když se LGBT lidé ozvou o svá práva, jsou politici v šoku. In: *iDnes.cz* [online]. 2. května 2021 [cit. 2023-03-14]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/adela-horakova-jsme-fer-manzelstvi-pro-vsechny-zakon-snemovna.A210429_171252_domaci_vlc.

VRTIŠKOVÁ NEJEZCHLEBOVÁ, Lenka. Rodiče jsou tu pro děti, ne naopak. Manželství pro všechny posílí trh s dětmi, obávají se Chvála s Trapkovou. In: *Deník N* [online]. 13. září 2022 [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <https://denikn.cz/955500/rodice-jsou-tu-pro-deti-ne-naopak-manzelstvi-pro-vsechny-posili-byznys-s-detmi-obavaji-se-psycholozka-a-sexuolog/#?ref=menu>.

Vstřícná Evropa. Sňatky homosexuálů umožňuje 25 zemí, 16 z nich je v Evropě. In: *Echo24* [online]. 7. 1. 2018 [cit. 2022-11-23]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/SST53/vstricna-evropa-snatky-homosexualu-umoznuje-25-zemi-16-z-nich-je-v-evrope>.

WAALDIJK, Kees. Cestou malých změn: Jak se v Nizozemí prosadilo manželství partnerů téhož pohlaví. In: *Sborník prací Fakulty sociálních studií Brněnské univerzity: Sociální studia* č. 7 [online]. 2002, s. 153-172 [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/16907966-Cestou-malych-zmen-jak-se-v-nizozemi-prosadilo-manzelstvi-partneru-tehoz-pohlavi.html>.
Zeman odmítá manželství osob stejného pohlaví. ‚Takový zákon budu vetovat,‘ řekl. In: *iROZHLAS* [online]. 7. června 2022 [cit. 2023-03-16]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/prezident-zeman-manzelstvi-homosexuvalu-veto_2206071303_elev.